

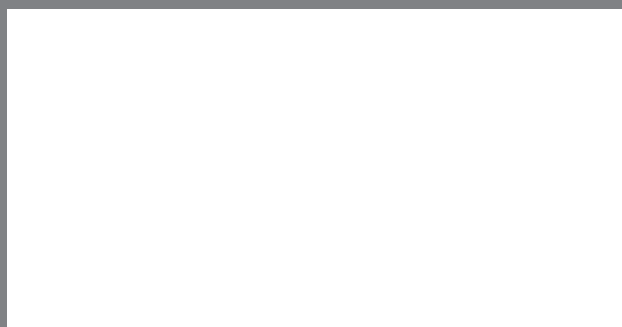
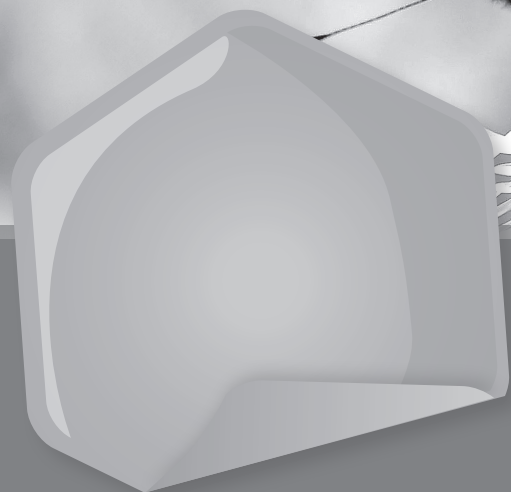


# Slovenski ČEBELAR

letnik CXXVI • 7-8/2024



Anton Žnideršič  
1874-1947



## Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

| Okoliš                    | Priimek    | Ime       | Stik                       | Občine                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------|------------|-----------|----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Gorenjski                 | Markič     | Janez     | 030/604 028<br>031/365 021 | Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Predvor, Šenčur, Žiri                                                                                                                          |
|                           | Pintar     | Tomaž     | 030/604 046<br>041/602 540 | Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica                                                                                                                                                           |
| Celjski                   | Jernej     | Andrej    | 030/604 064                | Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store                                                                                                                                             |
|                           | Babnik     | Peter     | 030/604 060<br>041/211 295 | Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec                                                                                                                                                                                          |
|                           | Podrižnik  | Franc     | 030/604 068                | Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje                                                                                          |
| Podravski                 | Čuš        | Martin    | 030/604 071                | Cerkvenjak, Cirkulane, Destrič, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale                    |
|                           | Kitak      | Stanislav | 030/604 075<br>041/864 166 | Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj |
| Ljubljanski               | Borštnik   | Brane     | 030/604 002<br>031/336 905 | Dobropole, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok                                                                                                                                          |
|                           | Marinko    | Roman     | 030/604 008                | Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika                                                                                                                                                            |
| Primorski                 | Adrijan    | Seljak    | 041/728 469<br>030/360 900 | Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen                                                                                                         |
| Obalno-kraški             | Babič      | Klavdijo  | 030/604 036                | Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana                                                                                                                                                                                                         |
| Obalno-kraški, notranjski | Anzeljc    | Rajko     | 030/604 041                | Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke                                                                                                                                                                                                |
| Dolenjski, posavski       | Sajtl      | Vinko     | 030/604 053                | Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji, Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Sentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica                                        |
| Pomurski                  | Madjar     | Jakob     | 041/720 481<br>041/598 356 | Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina                                                                         |
|                           | Tratnjek   | Franc     | 030/604 084<br>041/606 013 | Beltinci, Črenšovci, Dobrovniki, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej                                                                                                                                                                |
| Koroški                   | Goričan    | Janko     | 030/604 085<br>041/332 698 | Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica                                                                                                                                                                                               |
|                           | Praper     | Pavel     | 030/604 087                | Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec                                                                                                                                                                                        |
| Belokranjski              | Milinkovič | Dušan     | 030/604 090                | Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič                                                                                                                                                                                                                    |

## Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

**Enota Murska Sobota**, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

**Enota Maribor**, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

**Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele**, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

**Enota Celje**, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

**Enota Novo mesto**, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

**Enota Nova Gorica (pisarna Koper)**, Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

**Enota Nova Gorica**, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

**Enota Kranj**, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.



## Seznam razporejevalcev na stojšča

| Čebelarstvo društvo | Čebelje paše | Lokacija                  | Naslov za oddajo elektronske ali fizične vloge                                                                                                                                                | Stik                     |
|---------------------|--------------|---------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| Postojna            | Gozdna       | Javorniki, Nanos, Hrušica | izključno elektronsko, preko spletne povezave:<br><a href="https://www.cebelsko-drustvo-postojna.si/prevoz-cebel-na-paso/">https://www.cebelsko-drustvo-postojna.si/prevoz-cebel-na-paso/</a> | g. Ženko,<br>031 379 080 |



Podatki seznama stojšč so dostopni na spletni strani ČZS oz. na QR-povezavi:

## VAROJA-TEST: Sladkorni test za določanje napadenosti z varojami v čebelji družini

Varoja-test je preprosta in zanesljiva metoda (po Pietropaoli in sod., 2021), s katero določimo število odraslih varoj v čebelji družini. Število varoj nam pomaga pri odločitvi, kdaj je treba ukrepati (v skladu z navodili pristojnega veterinarja oz. Nacionalnega veterinarskega inštituta – NVI).

Komplet VAROJA-TEST vsebuje testno posodico z mrežastim in vrhnjim pokrovom, manjši lonček ter komplet kartic s kratkimi navodili in grafi.

Dodatni pripomočki, ki jih potrebujete za izvajanje Varoja-testa: večja plastična posoda ali plastična folija, jedilna žlica, mleti sladkor, plitvi krožnik (plastični ali papirnati), voda (ni nujno).

Cena artikla je: 7,30 EUR + PTT.

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 729 61 00 ali na e-naslov: [ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si).

in praktični prikaz uporabe najdete prek QR-povezave:



## Poletna akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v akcijski ponudbi naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 729 61 00 ali na e-naslovu: [ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si). Akcijska ponudba velja za člane ČZS.

Za naročene artikle v primeru pošiljanja po pošti zaračunamo poštnino!



Knjiga medovite rastline  
24,99 EUR – 10% = 22,50 EUR



Biologija in nadzorovanje  
parjenja pri medonosni čebeli  
38,00 eur – 10% = 34,20 EUR



Otroški predpasnik  
11,00 EUR – 10% = 10,00 EUR



Majica navadna  
16,50 EUR – 10% = 14,85 EUR



Knjižica Značilnosti  
slovenskega medu 2,70 EUR  
– 10% = 2,43 EUR

## PRODAM

**Med, akacijev**, cvetlični, lipov in ajdov. Možna dostava na dom, 041 784 775.

**Med, cvetlični**, akacijev, gozdni, kostanjev in lipov. Možna menjava za vosek in dostava! Novo mesto, 041 385 620.

**Med, akacijev**, točenje 2024. Črenšovci, 041 588 379.

**Med, cvetlični**, akacijev, gozdni, kostanjev in lipov, ter matični mleček. Ptujška Gora, 041 587 573.

**Cvetni prah**, dnevno pobran. Okolica Tacna, 041 265 775.

**Cvetni prah**, sveže zamrznjen. Cerkno, 041 686 436.

**Cvetni prah**, svež (letošnji), zamrznjen. Sevnica, 041 691 766.

**Cvetni prah**, svež in zamrznjen. Okolica Ljubljane, 051 655 511.

**Cvetni prah**, sušen in nabran v neokrnjeni naravi Kozjanskega. Vakuumsko pakiran po 2 kg. Loka pri Žusmu, 031 505 566.

**Ometence, 1,5 kg** čebel, označena matica 2024 iz naše vzreje, transportna škatla. Puconci, 031 727 837.

**Ometence, 1,5 kg** čebel, matica 2024. Novo mesto, 041 385 620.

**Čebelje družine**, zdrave in mirne, na LR-panjih (25 kosov). Oprema je stara 1 leto. Imam tudi novo opremo za še 20 družin. Brezovica, 071 454 845.

**Čebelje družine** na LR-satju (1/1). Krško, 051 563 002.

**Zgrajeno satje** zaleženo eno sezono. Pivka, 051 395 637.

**AŽ-panje, nakladne** (2/3 in 1/3) s čebeljimi družinami, smukalniki za cvetni prah, mrežicami za propolis in dodatnimi nakladami. Lovrenc na Dravskem polju, 041 775 211.

**AŽ-panje, nakladne** 10S, s pitalnim obročem, pločevinastim pokrovom (2 nakladi), ter AŽ-panje 6S, stirodur. Radovljica, 051 377 058.

**AŽ-panje 9** in 10S ter AŽ-panje polovičarje 7 in 9S. Vsi panji so novi in kompletni, cena po dogovoru. Cerknica, 041 840 357.

**Čebeljak AŽ** (39 panjev) in prikolici z 12 AŽ-panji. Lovrenc na Dravskem polju, 041 775 211.

**Sod za med**, Logar, inoks, 280 kg, s pipo. Okolica Brezovice, 031 338 283.

**Sode za med**, emajlirane. Metlika, 031 615 927.

**Prevozni bazen** in črpalko za sladkorno tekočino, točilo za med, 8S za AŽ, LR in DB. Sladkor v vrečah po 25 kg. Domžale, 041 980 224.

**Tovornjak s 60** panji in čebeljimi družinami, lahko tudi posamezno. Veliki Gaber, 031 706 865.

**Prevozni zabojnik** z močnimi družinami (8 kosov), primeren za takojšen prevoz na lipovo ali kostanjevo pašo. Poljane, 031 826 812.

**Zabojnik za 10** AŽ-panjev. Okolica Kranja, 051 364 091.

**Tovornjak Iveco**, vozen, vzdrževan, letnik 1997, 6,5 t, 320.000 km, z nakladalno rampo in s spalno kabino ter z ležiščem za dve osebi. Primeren za prevoz čebeljih družin ali predelavo v prevozni čebeljak. Ljubljana, 040 539 992.

## KUPIM

**Čebelarstvo tehtnico**, mehansko, za LR-panje. Škofja Loka, 031 628 298.

**Čebelji vosek** (čisti) in večjo količino oplojenih čebeljih matic. Škofja Loka, 031 753 345.

## Čebelarstva zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarstva zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

### Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustič (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,



- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Primož Rože s. p.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: [www.czs.si/content/X9](http://www.czs.si/content/X9). V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.







# Slovenski ČEBELAR

letnik CXXVI • 7-8/2024



Anton Žnideršič  
1874–1947

Slovenski med  
na policah  
veletrgovin

- Cenimo svoje čebelje pridelke in izdelke
- Kako čebelam omogočimo uspešno prezimitev
- O povzročiteljih medenja, mani in sladkorjih v mani



# Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščiti okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

**NLB**



## UVODNIK



### Drage čebelarke, dragi čebelarji!

»Pametni ljudje sprašujejo, ko česa ne vedo, in včasih tudi, ko vedo.« (Malcolm Forbes)

To misel lahko prenesemo tudi na čebelarke in čebelarje, saj toliko kot je čebelarjev, je tudi praks, in tudi ko delamo po neki ustaljeni praksi, ki se nam dobro obnese, tu pa tam koga vprašamo za nasvet, da bi svoje prakse in uspeh nadgradili ali pa se zgolj prepričali, da delamo prav.

Vsi se zavedamo, kako ranljive so naše čebele, da jih ogroža vedno več bolezni, in kar je najhujše, pomanjkanje paše. Vsemu temu kljubujemo z znanjem ter izkušnjami in pa seveda, kar je najpomembnejše, da si vse to znanje med seboj nesebično delimo.

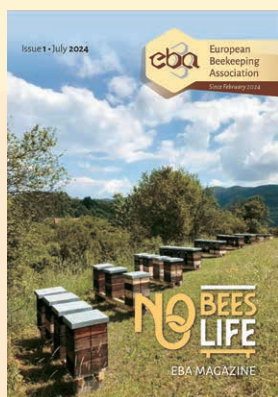
Pred časom sem opazila, kako jezni smo, ko se najde kakšen začetnik, ki se čebelarstva loti popolnoma sam, brez tečaja za začetnike ali mentorja. Na družbenih omrežjih je tu in tam zaslediti tudi kakšno vprašanje, ki sicer ni nujno, da je začetniško, pa naleti na kopico očitkov. Prav je, da razmišljamo korak naprej in se zavedamo, da to ni preveč dobro, saj ko ne bo več vprašanj, ne bo niti želje po znanju, kar pa lahko v sistem vnese

katastrofalne posledice. Temelj vsakega vprašanja je namreč želja po informaciji oz. nekem znanju. Zato naj nam bodo vprašanja dobrodošla. Naj nam bosta rubriki Iz znanosti in prakse ter Zdravje čebel v *Slovenskem čebelarju* v izziv.

Dokler nam ne bo uspelo doseči pogoja, da mora vsak novi čebelar v registru najprej imeti opravljen začetniški tečaj, pa jih usmerjajmo na izobraževanja na ČZS. Mlade spodbujajmo k čebelarskim krožkom. Izkušenim čebelarjem pa čebele same pokažejo, kje so storjene napake, zato ko smo v zagati, pokličimo območnega terenskega svetovalca, udeležujmo se predavanj, prebirajmo knjige, ki si jih lahko sposodimo v Knjižnici Janeza Goličnika, in listajmo po izvodih *Slovenskega čebelarja*.

V tokratni številki pa si preberimo članek »Kako čebelam omogočimo uspešno prezimitev«, če pa nam je bilo dano, da smo nekaj medu stočili, pa si preberimo članka s področja ekonomike, da bomo svoj cenjeni pridelek tudi uspešno tržili.

Mara Golob Meserko



### Brezplačni elektroški časopis Eba

Evropska čebelarska zveza (Eba) bo vsak mesec izdala brezplačni elektronski časopis *NO BEES, NO LIFE* v angleškem jeziku.

Prva številka izide 1. julija 2024.

Vsi, ki želite, da vam e-revijo pošljemo po e-pošti, sporočite svoj e-naslov na: [eba@ebaeurope.eu](mailto:eba@ebaeurope.eu).

### Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji!

Obveščamo vas, da bo septembrska številka *Slovenskega čebelarja* zaradi odsotnosti in dopustov predvidoma izšla 3. septembra.

Hvala za razumevanje.

Čebelarska zveza Slovenije



## KAZALO

### UVODNIK

Mara Golob Meserko .....197

### IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Mojca Pibernik: Cenimo svoje čebelje pridelke in izdelke ..... 200

Urša Lapanja: Med kot funkcionalno živilo .....202

Simon Golob: O povzročiteljih medenja, mani in sladkorjih v mani .....204

### ZDRAVJE ČEBEL

Mira Jenko Rogelj: Kako čebelam omogočimo uspešno prezimitev .....206

### NOVICE IZ SVETA

Franc Šivic: Švica .....207

### IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Tina Žerovnik in Urška Ratajč: Osvojite srca in pozornost potrošnikov z lokalno blagovno znamko medu in čebeljih pridelkov .....208

### DELO ČEBELARJA

Tomaž Granda: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu ..... 210

### OBVESTILA ČZS

Mojca Pibernik: Medovite rastline v mestih .....212

ČEBELARSKI KROŽEK SE PREDSTAVI .....220

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV ..... 222

V SPOMIN ..... 223

OGLASI ..... 224

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

**Uredništvo:** 01 729 61 14, 030 604 660, mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

**Uredniški odbor:** Janez Prešern, Erik Luznar, Marija Sivec, Brane Borštnik, Simon Golob, Mira Jenko Rogelj, Mara Golob Meserko

**Urednica:** Mara Golob Meserko

**Lektorica:** Mojca Pipan

**Oddaja prispevkov:** Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

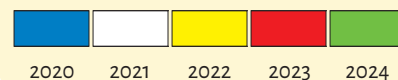
**Priprava za tisk in tisk:** Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7440. Tiskano: 26. 6. 2024.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

**Fotografija na naslovnici:** Fotografija natečaja čebelarske fotografije ČZS 2024.

Foto: Václav Přibáň.

#### Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic



### PODATKI ZA STIK ČEBELARSKO ZVEZE SLOVENIJE

**Predsednik ČZS:** Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si  
**Vodja služb ČZS:** Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si  
**Priznana rejska organizacija:** Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si  
**Opazovalno-napovedovalna služba:** Aleš Božovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/  
**Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:** Vlado Augustin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si  
Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si  
**Svetovalci specialisti za ekonomiko:** Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si, Mojca Pibernik: 01/729 61 28, 040/436 518, mojca.pibernik@czs.si

**Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:** Urška Ratajč: 01 729 61 34, 040 436 514, urska.ratajc@czs.si  
Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si  
Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si  
**Svetovalci za izobraževanje in usposabljanje:** Boris Potočnik: 01 729 61 11, 051 637 204, boris.potocnik@czs.si  
**Računovodstvo:** Petra Stropnik: 01 729 61 28, 031 506 764, petra.stropnik@czs.si  
**Uredništvo:** Mara Golob Meserko: 01 729 61 14, 030 604 660 mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php  
**Tajništvo:** 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si  
**Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika** (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11,

cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php  
**Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si  
**Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php  
**Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php  
**Uradne ure JSŠČ:** Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.  
**Mestni trg 4, 8330 Metlika:** ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.  
**Dobrna 1a, 3204 Dobrna** (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.  
**Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota** (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.  
**Streliška ulica 150, 2000 Maribor** (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

# Okusite pravega



**Vključite se v evropske  
sheme kakovosti in  
zaščitite svoj med.**







# Cenimo svoje čebelje pridelke in izdelke

Mojca Pižernik, svetovalka specialistka za ekonomiko, (mojca.pibernik@czs.si)

Foto: Arhiv ČZS



V zadnjih letih smo priča izjemni rasti zanimanja potrošnikov za lokalno pridelane in visokokakovostne izdelke, vključno z medom in drugimi čebeljimi pridelki in izdelki. Čebelarji, ki se zavedajo pomena trajnostnega poslovanja in ekonomske stabilnosti, si prizadevajo za spodbujanje višjih prodajnih cen, ki odražajo vrednost njihovega dela ter vrednost čebeljih pridelkov in izdelkov.

## Poudarek na kakovosti

Namesto da se osredotočamo zgolj na količino pridelka, je ključnega pomena, da stremimo k izjemni kakovosti svojih izdelkov. Visokokakovosten med izstopa tako po okusu kot tudi vsebnosti vseh koristnih snovi. Poleg tega nam med visoke kakovosti omogoča, da iz njega izdelamo prav tako visokokakovostne čebelje izdelke. Potrošniki so pripravljeni plačati višje cene za izdelke in pridelke, ki izpolnjujejo njihove visoke standarde kakovosti, jim lahko zaupajo in vedo, da so lokalnega izvora. Še vedno se največji delež potrošnikov odloča za nakup medu pri čebelarju doma, saj zaupajo, da bodo ravno domači izdelki najvišje kakovosti.

Foto: Arhiv ČZS



## Izobraževanje potrošnikov

Ozaveščanje potrošnikov o pomenu lokalno pridelanega medu in čebeljih pridelkov je ključno. S poudarjanjem prednosti, kot so med, vključen v sheme kakovosti, podpora lokalnim čebelarjem in ohranjanje biotske raznovrstnosti, lahko ustvarimo zavedanje o vrednosti naših izdelkov.

Vključevanje v lokalne dogodke, tržnice, sejme ali festivale lahko poveča prepoznavnost naših čebeljih pridelkov v lokalni skupnosti in omogoči neposreden stik s potencialnimi kupci. To lahko prispeva k zvestobi strank in pripravljenosti plačati višje cene za naše izdelke.

## Sheme kakovosti medu z zaščiteno geografsko označbo in zaščiteno označbo porekla

Vključenost v višje sheme kakovosti medu potrjuje kakovost in trajnostno pridelavo čebeljih pridelkov, kar lahko pomaga utrditi zaupanje potrošnikov in upravičiti višje cene. Ker je med, vključen v sheme kakovosti, višje kakovosti od standardov, določenih z državnim Pravilnikom o medu, in ima nadzorovano kakovost, sledljivost pridelave in znano poreklo, lahko s tem potrošniku še dodatno zagotovimo kakovost svojih proizvodov. Poleg tega nam vključenost v sheme kakovosti lahko pomaga pri doseganju višjega tržnega dohodka prodanega medu.

Certifikati za ekološko pridelavo so še posebej cenjeni med zahtevnimi potrošniki, saj potrjujejo spoštovanje visokih standardov trajnostnega kmetijstva in skrbi za okolje ter neoporečnost naših proizvodov.

## Dodana vrednost

Razmislite tudi o ustvarjanju dodane vrednosti svojih izdelkov. To lahko dosežemo z ustvarjanjem unikatnih okusov medu z dodatkom suhega ali liofiliziranega sadja, oreškov ali začimb, izdelavo čebeljih izdelkov, kot so sveče iz čebeljega voska, medeni kis, medeno žganje, tinkture iz propolisa, medenjaki in dražgoški kruhki. Tudi apiturizem je izvrsten način za doseganje dodane vrednosti. Slovenija je v okviru apiturizma vodilna svetovna destinacija. Z apiturizmom nam je uspelo preoblikovati bogato čebelarstvo kulturo in tradicijo v edinstveno turistično ponudbo z visoko dodano vrednostjo, ki ljudi izobražuje in



v njih razvija visoko stopnjo spoštovanja in odgovornosti do naravnega, kulturnega in družbenega okolja. Obsega obiske čebelarjev, pri katerih spoznamo življenje čebel, predstavitev ter degustacijo čebeljih pridelkov in različnih medenih izdelkov, ogled arhitekturno tipičnih čebelnjakov in čebelarških muzejev ter predstavitev izdelovanja okrasnih predmetov iz čebeljega voska, poslikav panjskih končnic in peke izdelkov iz medenega testa.

## Trženje in embalaža

Izbira embalaže je prav tako ključnega pomena pri privabljanju potrošnikov in doseganju višje tržne vrednosti naših izdelkov. Vlaganje v privlačno in funkcionalno embalažo, ki odraža kakovost in edinstvenost izdelkov, lahko poveča njihovo privlačnost za potrošnike. Predvsem tu pride v poštev kozarec za med slovenskega izvora, ki se že na prvi pogled loči od medov, ki niso slovenskega izvora. Kozarec je med potrošniki prepoznan in cenjen ter tudi zagotovilo kakovosti in porekla medu. Prav tako je pomembno izkoristiti potencial trženja preko družbenih omrežij in spletnih platform, ki omogočajo doseg širšega kroga kupcev in večanje prepoznavnosti našega čebelarstva. Moramo se zavedati, da so višje prodajne cene naših čebeljih pridelkov in izdelkov ključne za dolgoročno vzdržnost naše dejavnosti. Z ustrezno strategijo, ki poudarja kakovost, lokalni izvor in dodano vrednost naših izdelkov, lahko ustvarimo poslovni model, ki je ekonomsko stabilen in hkrati prispeva k ohranjanju čebel in okolja. Naj bo naše čebelarstvo cenjeno in spoštovano, tako kot so cenjene in spoštovane čebele same in hkrati v skladu z zakonodajo. 

Viri:

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18).

<https://blog.bottlestore.com/15-ideas-to-take-your-honey-business-to-the-next-level/>

Podatki spletne ankete v okviru izdaje publikacije Čebelica, moja prijateljica 17 (2023).

Spletna stran Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (<https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/svetovni-dan-cebel/slovenija-in-cebelarstvo/>).

Spletna stran [www.okusi-med.si](http://www.okusi-med.si).

## Cenik priporočenih cen

Septembrska številka revije *Slovenski čebelar* bo prinesla poseben dodatek – cenik priporočenih cen čebeljih pridelkov za leto 2025. V želji po ohranjanju konkurenčnosti in pravičnosti na trgu je pomembno, da svoje pridelke prodajamo po upravičenih cenah.

### Zakaj je to pomembno

Zaradi sprejetja novih pravil za označevanje mešanic medu je še toliko bolj pomembno in nujno, da poudarimo lokalno kakovost svojih pridelkov. Višja cena ne pomeni le pravičnega plačila za vaše trdo delo, temveč tudi sporočilo, da cenite svoje pridelke. To je ključnega pomena za dolgoročno ohranjanje pravih cen na trgu in konkurenčnosti slovenskih čebelarjev.

### Poudarek na kakovosti

Komisija za ekonomiko čebelarjenja in tržno usmerjene čebelarje Čebelarške zveze Slovenije vsako leto pripravi priporočene cene, ki jih nato sprejme Upravni odbor ČZS. Te cene so rezultat skrbnega premisleka in analize in vam omogočajo, da svoje pridelke prodajate po cenah, ki odražajo njihovo pravo vrednost.

V septembrski številki *Slovenskega čebelarja* boste tako našli Cenik dobrot mojega čebelarstva kot sredinsko prilogo, ki jo lahko preprosto iztrgate in obesite na steno svoje prodajalne ali delavnice. Na ceniku bodo poleg priporočenih cen tudi prazni prostorčki, kjer lahko navedete lastne cene ali dodate pridelke, ki še niso navedeni. Prav tako je dovolj prostora za dodajanje vašega logotipa, s čimer boste ceniku dodali osebno noto.

Pozivamo vas, da skupaj ohranjamo konkurenčnost in pravičnost na trgu. Sprejmite priporočene cene in pokažite, da slovenski čebelarji cenimo svoje delo in pridelke. Naj vas septembrska številka *Slovenskega čebelarja* navdihne in opremi z orodji za uspešno in pravično prodajo vaših čebeljih dobrot.

Prijazno vabljeni k uporabi priloge.





# Med kot funkcionalno živilo

Urša Lapanja, dipl. dietet.

Prehrana za človeka ne predstavlja le vira energije, ampak ima lahko tudi pomembno vlogo pri nastanku ali preprečevanju določenih bolezni. Tako se je v zadnjih letih razvil pojem funkcionalna živila. To so živila, ki poleg osnovnih hranil vsebujejo tudi druge hranilne sestavine, ki krepijo zdravje in/ali preprečujejo nastanek bolezni. Že starodavna ljudstva so odkrila pozitivne učinke medu na človeško zdravje, poleg pomena v tradicionalni medicini tudi v današnjem času ne velja zgolj za naravno sladilo, ampak tudi za živilo z zdravju koristnimi lastnostmi. Kot funkcionalno živilo ga lahko označimo na podlagi izsledkov znanstvenih in kliničnih študij, ki dokazujejo njegove pozitivne učinke na zdravje, predvsem zaradi njegovega protimikrobnega, antioksidativnega, protivnetnega in prebiotičnega delovanja. Večina opisanih učinkov medu je v raziskavah določenih *in vitro* (ki potekajo zunaj živega organizma, navadno v epruveti ali drugi laboratorijski posodi), zato so za potrditev delovanja *in vivo* (ki poteka znotraj živega organizma) potrebne dodatne klinične raziskave, kjer bi testirali potencialne aplikacije.

## Sestava medu

S kemijskega vidika je med mešanica sladkorjev in vode, v nekoliko manjših količinah pa vsebuje tudi več kot 200 drugih snovi, kot so aminokisline, beljakovine, encimi, organske kisline, minerali, bioaktivni peptidi in polifenoli. Vse te snovi so v različnih vrstah medu v različnih koncentracijah in razmerjih, odvisne pa so od geografske regije, značilnosti tal, podnebja, vrst in podvrst čebel, sezone in medovitih rastlin. Vse te lastnosti prispevajo k raznoliki kemijski sestavi in senzorični raznolikosti med medovi, to so okus, vonj, barva in aroma, dodatno pa določajo terapevtske in zdravju koristne lastnosti različnih vrst medu.

## Protimikrobno delovanje

Bakterije, odporne proti antibiotikom, so vedno večja zdravstvena težava po vsem svetu. Odkar se je pred več kot petdesetimi leti uporaba antibiotikov močno in nenadzorovano razširila, so bakterije postopoma razvile odpornost, zato se vedno več pozornosti namenja snovem naravnega izvora, ki imajo protimikrobno delovanje. V študijah, kjer so testirali protimikrobno dejavnost medu tako na klinične kot tudi na referenčne seve bakterij, so dobili podobne rezultate. Ker pomembne razlike med različnimi sevi bakterij niso opazili, to kaže na širšo učinkovitost



Foto: Arhiv ČZS

vzorcev medu tudi proti bakterijam, ki so sicer odporne proti antibiotikom (Combarros-Fuertes idr., 2019). Protimikrobno delovanje medu lahko pripišemo različnim dejavnikom. Prvi je visoka osmolarnost medu, ki je posledica visoke vsebnosti sladkorjev in nizke vsebnosti vode, kar povzroči dehidracijo in s tem zaviranje razmnoževanja bakterij in kvasovk. Druga lastnost je nizek pH, ki se giblje med 3,4 do 5,5, odvisno od vrste medu. Tretja pomembna lastnost je vodikov peroksid, ki nastane, ko encim glukoza oksidaza oksidira glukozo, pri čemer nastane glukonska kislina in vodikov peroksid. Slednji poškoduje celične strukture bakterij in deluje baktericidno. Pomembno vlogo pri protimikrobnem delovanju medu imajo organske kisline, predvsem zato, ker nižajo pH, pa tudi glikoproteini in vsebnost flavonoidov. Protimikrobnega delovanja ne moremo pripisati zgolj eni sestavini medu, ampak je rezultat dopolnjujočega se delovanja zgoraj naštetih parametrov. Poleg protimikrobnih lastnosti fenolne spojine, organske kisline, vitamini in flavonoidi medu zagotavljajo tudi antioksidativne in protivnetne lastnosti, kar še povečuje koristne učinke medu za človeško zdravje. V študiji, kjer so testirali protimikrobno delovanje različnih vrst slovenskih medov na različne bakterije in glive, so dokazali, da ima najmočnejšo protimikrobno aktivnost kostanjev med, sledita mu hojev in gozdni (Kunčič idr., 2012).

## Antioksidativno delovanje

Oksidativni stres v telesu povzroča oksidativno škodo, ki lahko vpliva na različne fiziološke funkcije. Reaktivne kisikove vrste in prosti radikali so v našem telesu glavni oksidanti in so eni izmed dejavnikov, ki povzročajo staranje in nastanek številnih bolezni. Antioksidanti so ključni pri odstranjevanju teh snovi iz telesa oziroma nevtralizaciji njihovega vpliva/učinka. Antioksidativna aktivnost je pokazatelj, da so v medu prisotne bioaktivne snovi. Študije



so odkrile tudi močno korelacijo med antioksidativno dejavnostjo in skupnim številom flavonoidov, ki so prisotni v medu, njihovo delovanje pa še dodatno povečajo glukonska, jabolčna in citronska kislina (Combarros-Fuertes, 2019). Vendar je treba antioksidativno delovanje obravnavati kot rezultat skupnega učinka več spojin, prisotnih v medu, ki so med drugim odvisne od botaničnega in geografskega izvora. Najmočnejše antioksidativno delovanje so zaradi večje vsebnosti fenolnih spojin zaznali v temnejših medovih, kot so ajdov, gozdni, hojev, smrekov in kostanjev med. Oksidativni stres in vnetje sta tesno povezana, zato lahko antioksidativni učinek medu prispeva tudi k protivnetnemu delovanju.

## Protivnetno delovanje

Akutno vnetje je naravni odziv imunskega sistema, ki omogoča popravilo in obnovo celic v različnih tkivih. Kronično vnetje je dolgotrajno in nizke stopnje, posledica pa je razgradnja tkiva. Slednje je ključnega pomena za s starostjo povezanimi patološkimi procesi, večinoma v povezavi z živčnim in mišično-skeletnim sistemom. Hkrati deluje tudi oksidativni stres, kar se kaže kot povečano izločanje prostih radikalov. Medsebojno delovanje teh dveh dejavnikov vpliva na presnovne in celične spremembe. Vnetni procesi tako skupaj s prisotnostjo oksidativnega stresa igrajo ključno vlogo pri patofiziološki pojavnosti kroničnih motenj, kot so psihološke, kardiovaskularne, kognitivne, presnovne in avtoimunske bolezni, ki jim je skupno, da predstavljajo izziv pri zdravljenju. Čeprav kronično vnetje sprva ni opazno in se razvija po tihem, je razlog za razvoj številnih kroničnih bolezni in ima vpliv na dolgoživost. Staranje je pozitivno povezano s povišanimi ravni vnetnih molekul, kar je lahko posledica mitohondrijske disfunkcije ali pa kopičenja prostih radikalov skozi čas in drugih dejavnikov, povezanih s starostjo, npr. nižanjem mišične mase. Z množico prepričljivih dokazov o vlogi, ki jo ima prilagoditev prehrani pri preprečevanju bolezni, povezanih z vnetji, je vse več zanimanja za iskanje naravnih funkcionalnih živil s terapevtskim in preventivnim delovanjem. Zadnje raziskave kažejo, da bi med lahko zaviral kronična vnetja (Ranneh, idr. 2021). Fenolne spojine so ključne za protivnetno lastnost medu, saj blažijo vnetne procese, kar bi lahko trenutno podpiralo študije protivnetnega potenciala medu. Na njihovo delovanje pa vplivajo tudi druge spojine, ki so prisotne v medu.

## Vpliv na črevesno mikrobioto

Črevesna mikrobiota je združba več tisočih vrst mikrobov, kot so bakterije, virusi in glive v prebavnem traktu. Ti mikroorganizmi so ključni za absorpcijo energije in hranil, ki jih zaužijemo s hrano. Mikrobiota pa ima vpliv tudi na imunski sistem. Njene imunološke funkcije so povezane

predvsem v vzdrževanju imunskega sistema sluznice, zaščito pred vdorom patogenov in ohranjanjem pregrade prebavne cevi. Študije so dokazale, da med deluje prebiotično, predvsem zaradi vsebnosti oligosaharidov, ki spodbujajo rast koristnih bakterij, kot so *Lactobacillus* in *Bifidobacterium*, ter zaradi protimikrobne lastnosti, ki zavira rast patogenih bakterij, kar še dodatno pripomore k boljšemu delovanju prebave (Mustar idr., 2022). Tudi polifenoli, ki imajo antioksidativno delovanje, prispevajo k imunosti črevesja in pomagajo uravnati črevesno mikrobioto, saj omogočajo ugodne razmere za rast in razmnoževanje koristnih bakterij (Stefanis idr., 2023). Čeprav je med živilo z dodano vrednostjo, ki lahko pomaga pri raznih obolenjih, mu zaradi tega, ker je zgolj živilo in ne zdravilo, ne moremo pripisati zdravilnih učinkov. Ob zdravem življenjskem slogu in uravnoteženi prehrani med v zmernih količinah lahko najde mesto na vsakodnevem jedilniku in tako ugodno deluje na zdravje. 

### Viri:

- Cabrero, G., Sanhueza, O., Pezoa, M., Báez, M. E., Martínez, J., Báez, M. in Fuentes, E. (2020). Relationship among the minor constituents, antibacterial activity and geographical origin of honey: A multifactor perspective. *Food Chemistry*, 315, 126296. <https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2020.126296>
- Combarros-Fuertes, P., Estevinho, L. M., Dias, L. G., Castro, J. M., Tomás-Barberán, F. A., Tornadizo, M. E. in Fresno-Baro, J. M. (2019). Bioactive Components and Antioxidant and Antibacterial Activities of Different Varieties of Honey: A Screening Prior to Clinical Application. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 67(2), 688–698. <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.8b05436>
- Iftikhar, A., Nausheen, R., Muzaffar, H., Naeem, M. A., Farooq, M., Khurshid, M., Almatroudi, A., Alrumaihi, F., Allemaillem, K. S. in Anwar, H. (2022). Potential Therapeutic Benefits of Honey in Neurological Disorders: The Role of Polyphenols. *Molecules (Basel, Switzerland)*, 27(10), 3297. <https://doi.org/10.3390/molecules27103297>
- Keskin, M., Keskin, Ş. in Kolaylı, S. (2021). Chapter 17 - Health-promoting benefits of honey. V C. Egbuna, A. P. Mishra in M. R. Goyal (ur.), *Preparation of Phytopharmaceuticals for the Management of Disorders* (str. 303–306). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-820284-5.00024-1>
- Kuncic, M. K., Jaklic, D., Lapanje, A., & Gunde-Cimerman, N. (2012). Antibacterial and antimycotic activities of Slovenian honeys. *British journal of biomedical science*, 69(4), 154–158.
- Majtan, J., Bucekova, M., Kafantaris, I., Zweda, P., Hammer, K. in Mossialos, D. (2021). Honey antibacterial activity: A neglected aspect of honey quality assurance as functional food. *Trends in Food Science & Technology*, 118, 870–886. <https://doi.org/10.1016/j.tifs.2021.11.012>
- Mustar, S. in Ibrahim, N. (2022). A Sweeter Pill to Swallow: A Review of Honey Bees and Honey as a Source of Probiotic and Prebiotic Products. *Foods (Basel, Switzerland)*, 11(14), 2102. <https://doi.org/10.3390/foods11142102>
- Ranneh, Y., Akim, A. M., Hamid, H. Ab., Khazaai, H., Fadel, A., Zakaria, Z. A., Albujja, M. in Bakar, M. F. A. (2021). Honey and its nutritional and anti-inflammatory value. *BMC Complementary Medicine and Therapies*, 21(1), 30. <https://doi.org/10.1186/s12906-020-03170-5>
- Stefanis, C., Stavropoulou, E., Giorgi, E., Voidarou, C. C., Constantinidis, T. C., Vroni, G. in Tsakris, A. (2023). Honey's Antioxidant and Antimicrobial Properties: A Bibliometric Study. *Antioxidants (Basel, Switzerland)*, 12(2), 414. <https://doi.org/10.3390/antiox12020414>
- Temple, N. J. (2022). A rational definition for functional foods: A perspective. *Frontiers in Nutrition*, 9, 957516. <https://doi.org/10.3389/fnut.2022.957516>



# O povzročiteljih medenja, mani in sladkorjih v mani

**Simon Golob**, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja, ([simon.golob@czs.si](mailto:simon.golob@czs.si))



Foto: Simon Golob

Zelena hojeva ušica

Gozdovi pokrivajo približno dve tretjini Slovenije in so za čebele pomemben vir hrane. Poleg nektarja in cvetnega prahu čebele na različnih rastlinah nabirajo tudi mano, sladki izloček povzročiteljev gozdnega medenja – rastlinskih uši in kaparjev iz reda kljunatih žuželk (*Hemiptera*). Žal pa spremenjene podnebne razmere vplivajo tudi na pašne vire v naših gozdovih. Spremembe vplivajo tako na pridelavo medu kot tudi na stanje in oskrbo čebeljih družin. Spremembe pa lahko prinašajo tudi nove priložnosti – tudi na področju pašnih virov. Da bi preverili možnosti izkoriščanja paš na legah z višjo nadmorsko višino in legah, ki v preteklosti za čebelarje niso bile tako zanimive, smo na Čebelarški zvezi Slovenije kot podizvajalci Kmetijskega inštituta Slovenije v letu 2022 pristopili k projektu »Raziskava iskanja alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja«, v katerem smo v letu 2023 spremljali stanje na 35 opazovalnih postajah, na katerih smo vzdrževali po eno čebeljo družino, spremljali dnevne donose, temperaturo, vlago, veter in padavine. Poleg tega smo na lokacijah spremljali in vzorčili povzročitelje medenja, vzorčili mano in vsebino želodčkov pašnih čebel ter na zbranih vzorcih izvedli analize.

Gozdno medenje oziroma izločanje mane povzročajo kaparji in ušice, ki srkajo rastlinske sokove iz sitastih

cevi rastlin, jih predelujejo in izločajo v obliki kapljic, bogatih s sladkorji. V Sloveniji mano, ki je zanimiva za čebele, izločajo različne vrste ušic in kaparjev, ki jih najdemo na različnih medovitih rastlinah, samo pojavljanje gozdnega medenja pa se iz leta v leto spreminja, saj je odvisno od številnih dejavnikov. Prisotnost povzročiteljev medenja in izločanja same mane, ki se kaže v pokapanosti podrasti, smo v letu 2023 vizualno spremljali med pašno sezono. Čeprav smo prisotnost povzročiteljev medenja zaznali le na nekaterih lokacijah, smo skupno vseeno zbrali 67 vzorcev povzročiteljev medenja – živih osebkov, shranjenih v za to pripravljene mikrocentrifugirke, napolnjene z absolutnim etanolom. Kjer je bilo zaradi višine vej, na katerih so bili kaparji in ušice, to možno, smo vzorčenje izvajali neposredno z vej ali listov dreves, predvsem pri medenju na hoji pa je bilo treba vzorčiti z vej, ki so bile bližje krošnjam dreves. Med vzorčenimi povzročitelji medenja so prevladovala zelene hojeve ušice, s po nekaj osebki pa so bili zastopani tudi rjava hojeva ušica, mali smrekov kapar, veliki smrekov kapar, različne ušice na smreki ter ušice na javorju in drugih rastlinskih vrstah.

Več o načinu spremljanja povzročiteljev medenja na jelki si lahko ogledate na povezavi:

<https://vimeo.com/user104873822>.



Poleg povzročiteljev medenja smo na terenu vzorčili tudi mano, ki so jo ti izločali, in vsebino mednega želodčka čebel iz družin, postavljenih v neposredni bližini. V večini primerov neposredno vzorčenje mane z vej oziroma s povzročiteljev medenja ni bilo možno, zato smo pod drevesa, kjer je bilo izločanje prisotno (predhodno pokapana podrast), nameščali lovilne plošče in PVC-folije. Kapljice mane, ki so padle na površino plošče, smo s pomočjo kapilare (tanke steklene cevčice prostornine 1 µl) prenesli v posodico za vzorčenje. Kjer so bile ušice ali kaparji prisotni na nižjih vejah dreves, pa je bilo vzorčenje s kapilarami možno tudi neposredno z njih. Vzorčenje vsebine mednih želodčkov je potekalo tako, da smo čebele, ki so se vračale v panj, ujeli na bradi panja in iz njih z nežnim stiskom iztisnili vsebino mednega želodčka. Skupno smo v letu 2023 zbrali 70 vzorcev, od tega je bilo 57 vzorcev mane in 13 vzorcev vsebine mednega želodčka čebel. Med vzorci mane je bilo **skladno** z razpoložljivim medenjem kar 52 vzorcev pobranih pod jelkami, kjer so večinoma izločale zelene hojeve ušice. Pobrali smo štiri vzorce mane neposredno iz malega in velikega smrekovega kaparja, en vzorec pa iz kolonije ušic na smreki. Med 13 vzorci vsebine mednega želodčka je prav tako v okolici prevladovalo medenje na hoji, pri treh vzorcih pa je bilo poleg tega na območju opaženo še izločanje mane na smreki.

V pridobljenih vzorcih mane in vsebine mednih želodčkov čebel smo v laboratoriju ČZS z napravo HPLC določili vsebnost sladkorjev. Določili smo vsebnost glukoze, fruktoze, saharoze, melcitoze, trehaloze, maltoze in rafinoze in jih prikazali v deležih različnih sladkorjev, ki smo jih zaznali v vzorcih. Poleg omenjenih sladkorjev smo pri nekaj vzorcih zaznali tudi sladkorje, ki jih v vzorcih nismo pričakovali, zato smo jih označili kot »neznana #« in jih bomo določili v prihodnje. V

analiziranih 57 vzorcih mane med sladkorji prevladuje saharoza, ki je zastopana povprečno v 53,26 %, sledijo melecitoza (v povprečju 15,04 %), sladkor, označen kot »neznana 15« (12,80 %) in fruktoza (12,77 %), delež drugih sladkorjev pa je nižji od 1,5 %. Tako kot v letu 2022 so med sladkorji v vzorcih mednih želodčkov tudi v letu 2023 prevladovali saharoza (povprečno 33,00 %), fruktoza (povprečno 29,02 %) in glukoza (povprečno 22,05 %). Trije vzorci od desetih so vsebovali le te tri sladkorje. V manjši meri sta bila v nekaterih vzorcih prisotna še melecitoza (povprečno 9,77 %) in sladkor, označen kot »neznana 15« (povprečno 4,64 %). Drugi sladkorji so bili zastopani v manjših koncentracijah.

Pridobljeni podatki potrjujejo ugotovitve tujih avtorjev, ki navajajo, da v floemskem soku rastlin, ki ga sesajo ušice in kaparji, prevladuje predvsem saharoza. Ta pa se potem v telesih različnih povzročiteljev medenja, kljub hitremu prehodu skozi njihovo telo, deloma že pretvori v fruktozo, melecitozo in druge sladkorje, ki jih najdemo v izločenih kapljicah mane. Encimsko delovanje in pretvorba sladkorjev pa deloma potekata tudi v mednih želodčkih čebel, kjer se predvsem na račun saharoze povečata delež fruktoze in glukoze v medicini. Dodatne analize bomo izvajali tudi v letih 2024 in 2025, kar bo sliko na področju gozdnega medenja ter sestave mane in manovega medu v Sloveniji še dodatno razjasnilo. 

Vira:

Moškrič, A. in sod. 2023. Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja, Poročilo o izvedenih nalogah v letu 2023 ([https://www.kis.si/f/docs/trzne\\_raziskave/POROCILO\\_popravki\\_2330-23-111032.pdf](https://www.kis.si/f/docs/trzne_raziskave/POROCILO_popravki_2330-23-111032.pdf)).

Shaaban, B., Seeburger, V., Schroeder, A., Lohaus, G. 2020. Sugar, amino acid and inorganic ion profiling of the honeydew from different hemipteran species feeding on *Abies alba* and *Picea abies*. *PLoS ONE* 15(1): e0228171. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0228171>.



Vzorčenje



Slika pokapana podrast je znak izločanja mane.



Ušice na javorju





# Kako čebelam omogočimo uspešno prezimitev

Mira Jenko Rogelj, Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska fakulteta UL

Priprave čebelje družine na zimo se začno že konec junija s prenehanjem rojenja in drastičnim zmanjševanjem trotovske zalege, ponekod že izganjanjem trotov. Pomanjkanje naravnih virov hrane hitro povzroči občutno zmanjšanje obsega čebelje zalege in v avgustu lahko celo stanje brez zalege.

Od julija do konca avgusta skrbimo za poleganje zdravih dolgoživih zimskih čebel predvsem z učinkovitim zatiranjem varoj, ustrezno prehrano in primerno količino zdrave zalege.

## Ugotavljanje napadenosti in ukrepanje

Pred pričakovanim zadnjim točenjem v juliju ocenimo populacijo varoj v družinah najhitreje s štetjem naravnega odpada varoj. Da odpadlih varoj v testnih vložkih ne prekrije drobir, te štejemo na tri dni. Če pri štetju naravnega odpada nismo dovolj natančni, to lahko nadomestimo z ugotavljanjem varoj na odraslih čebelah – testiranje s sladkorjem ali testiranje s CO<sub>2</sub>. Ugotovljeno število varoj v posamezni čebelji družini nam pomaga pri odločitvi glede takojšnjega ukrepanja proti varojam v močno napadenih družinah in uporabe vrste zdravila za poletno zatiranje in ugotavljanju učinkovitosti poletnega zatiranja varoj.

## Poletno zatiranje varoj

Moč družin (30.000 – 35.000 čebel) v brezpašnem obdobju konec julija izkoristimo za učinkovito zatiranje varoj v vseh čebeljih družinah po odstranitvi satja iz medišča. Uporabo in delovanje zdravil predstavljamo veterinarji Nacionalnega veterinarskega inštituta na terenskih delavnicah, ki jih izvajamo na celotnem območju Republike Slovenije na podlagi uredbe v učnih in društvenih čebelnjakih.

Družine, v katerih smo od sredine junija do sredine julija prekinili zaleganje, **pred pojavom pokrite zalege** tretiramo z zdravili s kratkotrajnim delovanjem, kot je Oxuvar ali Api-Bioxal (aktivna učinkovina oksalna kislina).

**V družinah s prisotno zalego** priporočamo zatiranje varoj z enim od dolgotrajno delujočih zdravil takoj po končani paši in izpraznitvi medišč (druga polovica julija). Zaradi popuščanja delovanja aktivnih učinkovin (flumetrin, amitraz, kumafos) na plastičnih nosilcih



Vstavljanje hlapilnika Nassenheider Universal H v večernih urah, na mesto skrajnega sata levo ali desno v plodišče AŽ-panja.

Foto: Mira Jenko Rogelj



priporočamo skrbno preverjanje odpada varoj tudi v času zdravljenja. Tudi te podatke natančno beležimo v dnevnik veterinarskih posegov. Sumi na popuščanje učinkovitosti posameznih zdravil se ne pokažejo v vseh družinah enako, zato nam primerjava z ugotovljeno populacijo varoj pred začetkom zatiranja pomaga pri odločitvi o morebitni potrebi po zamenjavi zdravila. Pojav odpornih varoj proti zdravilom, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu, trenutno še ni znan. V praksi je ob pravilni uporabi v juliju in avgustu najučinkovitejše zdravilo Apifor 60 % ali Formivar 60 % v hlapilnikih s kontroliranim in dolgotrajnim izhlapevanjem. Zaradi visokih poletnih temperatur v tem obdobju je aktivna učinkovina 60-odstotna mravljinčna kislina v navedenih zdravilih varnejša za čebelje družine od 85-odstotne. Hlapi 85-odstotne mravljinčne kisline ob nezadostnem dotoku svežega zraka v panje v tem obdobju hitreje povzročijo opekline nepokrite zalege in izleženih čebel, ki umrejo.

Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (Uradni list RS, št. 21/20) v 7. členu odreja **poletno zatiranje varoj najpozneje do 15. avgusta**. Ta zadnji datum poletnega zatiranja varoj, določen v pravilniku, je za močno napadene čebelje družine in ob neučinkovitih predhodnih apitehničnih ukrepih prepozen. Upad živalnosti v oslabljenih gospodarskih družinah zaradi paše do sredine avgusta in napadenosti z varojami čez prag škodljivosti ter čakanje na končni uravnavno določeni datum poletnega zatiranja so zanesljivi razlogi za izzimitev slabičev ali celo propad družin pred izzimitvijo. Zato je ugotavljanje

populacije varoj v začetku julija nujno zaradi takojšnjega ukrepanja v močno napadenih družinah.

Uporaba zdravil na osnovi aktivne učinkovine mravljinčna kislina lahko kratkotrajno vpliva na zmanjšano količino zalege, zato je ključno, da se prvo poletno zatiranje **konča najkasneje do 15. avgusta**. Dokumentirani podatki čebelarjev, ki učinkovito poletno zatiranje varoj že desetletja uspešno izvajajo z učinkovino mravljinčna kislina, so temelj **pomembnim** izhodiščem priprave čebel na prihodnjo čebelarsko sezono.

**Osnove v poletni pripravi čebel za uspešno prezimitev močnih čebeljih družin, ki so plod dolgotrajnih opazovanj in beleženj vestnih čebelarjev na širšem območju Gorenjske, so:**

1. Nizka napadenost družin z varojami v času zaleganja dolgoživih čebel (julij do september).
2. Gospodarske družine imajo avgusta najmanj 4–6 sator zdrave čebelje zalege.
3. Postopno dopolnjevanje zimskih zalog hrane konec avgusta in septembra (nevarnost blokiranja matice v avgustu).
4. Mlade matice.
5. Mlado satje.

**Ta izhodišča so ključna tudi s strokovnega stališča zaradi prilagajanja na opazne spremembe okolja in podnebja, tudi ob vse večjem pojavu imunske oslabilnosti čebeljih družin.**

Če imate vprašanja ali dileme, se o zdravljenju čebeljih družin posvetujte s pristojnim veterinarjem Nacionalnega veterinarskega inštituta. 

## Švica

Leta 2022 so švicarski čebelarji odkrili v osmih kantonih osem gnezd azijskih sršenov, lansko leto pa so jih našli že 170 v desetih kantonih. Da bi zajezili razmnoževanje in širjenje nevarnega sovražnika čebel v druge predele Švice, so se čebelarji odločili za takojšnje odkrivanje gnezd in njihovo uničevanje. V ta namen so pri angleškem podjetju Lotek kupili poseben sledilni oddajnik, ki se s tankimi nitkami pritrdi na zadek sršena. Sršen tehta 0,414 g, oddajnik pa 0,22 g in stane 200 CHF. Vsak oddajnik pošilja signale z določeno frekvenco. Sledilna naprava, ki je usklajena z njegovo frekvenco, lahko spremlja sršenov let do daljave enega kilometra. Ker so gnezda azijskih sršenov pogosto skrita med vejami visokih dreves, je poleg sledilne naprave skoraj obvezna tudi uporaba dronov. Ko čebelarji gnezdo najdejo, ga uničijo skupaj s sršeni, pri tem pa morajo najti še oddajnik, kar je včasih kar zamuden postopek. Delo z iskanjem in uničevanjem sršenov je dokaj naporno in sami čebelarji mu v prihodnje ne bodo kos, zato se že povezujejo s kantonalnimi oblastmi ter z gasilci.

Prevedel in priredil Franc Šivic

Vir:

Sieber, R.: Imker auf der Jagd nach der Asiatischen Hornisse, Schweizerische Bienen Zeitung, november 2023, str. 30–35.

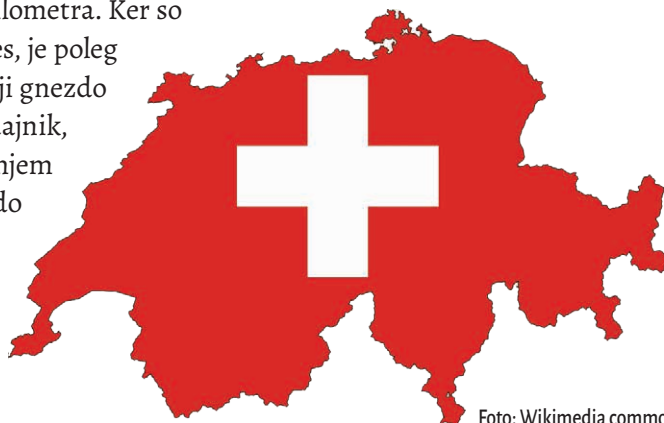


Foto: Wikimedia commons



# Osvojite srca in pozornost potrošnikov z lokalno blagovno znamko medu in čebeljih pridelkov

**Tina Žerovnik**, svetovalka specialistka za ekonomiko, (tina.zerovnik@czs.si) in  
**dr. Urška Ratajc**, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane, (urska.ratajc@czs.si)



Sodobni trg čebelarjem predstavlja številne izzive, vprašljivo prihodnost in cenovni pritisk, saj je lastna cena pridelave medu in drugih čebeljih pridelkov v razvitejših državah kljub stroškom daljših transportnih poti, ki jih prinaša uvoz nizkocenovnega medu, višja. Odpornost proti pritiskom je možno krepiti na različne načine. V zadnjih letih raste skupina potrošnikov, ki išče kakovost, poreklo izdelkov in način pridelave oziroma predelave, in to priložnost je treba izkoristiti. Ena izmed možnosti je dodana vrednost, ki jo lahko dosežemo z znamčenjem oziroma povezovanjem v kolektivne blagovne znamke.

## Kolektivna znamka in njena registracija

Zakon o industrijski lastnini opredeljuje kolektivno znamko kot znamko, ki je jasno označena ob vložitvi prijave in omogoča razlikovanje blaga in storitev članov nosilca te znamke od tistih, ki jih ponujajo druga podjetja. Prijavitelj ali nosilec blagovne znamke je lahko pravna

oseba, ki združuje proizvajalce, ponudnike storitev ali trgovce, pa tudi oseba javnega prava. Pri prijavi blagovne znamke mora prijavitelj predložiti pravilnik o kolektivni blagovni znamki, ki vsebuje podrobnosti o nazivu in sedežu prijavitelja, dejavnosti, ki jo izvaja, ter podatke o uradnem ali statutarnem predstavniku ali zastopniku, pogoje za pridobitev članstva, pogoje za uporabo kolektivne znamke, informacije o upravičencih do njene uporabe ter določbe o pravicah in obveznostih članov v primeru kršitve kolektivne znamke.

## Čebelarstvo in kolektivne blagovne znamke

Kolektivne blagovne znamke v Sloveniji imajo glavni poudarek na lokalnosti, trajnosti ter kakovosti, pri čemer so še posebno cenjene, če so podprte z nadzorom kakovosti. V čebelarstvu lahko kolektivno blagovno znamko registrira čebelarsko društvo, zveza čebelarskih društev ali druga ustrezna pravna oseba.



Sodelovanje v blagovnih znamkah prinaša številne koristi, kot so skupne marketinške dejavnosti, krepitev prepoznavnosti, izmenjava znanja in izkušenj ter razvoj novih idej in poslovnih priložnosti, kar posledično izboljšuje tržni položaj vseh vpletenih.

Možnosti za povezovanje čebelarjev v kolektivne blagovne znamke so raznovrstne. Lahko se povezujejo horizontalno kot skupina čebelarjev, ki uporablja kolektivno znamko za določeno geografsko območje, ali pa se vključujejo v znamke, ki združujejo ponudbo kmetijskih pridelkov in drugih izdelkov ter posebnosti, značilne za to geografsko področje. Vse bolj se uveljavljata tudi vertikalno povezovanje in sodelovanje v lokalnih blagovnih znamkah, ki združujejo lokalne dobavitelje, pridelovalce in čebelarje s turističnimi in gostinskimi ponudniki. To lahko dosežemo z vključitvijo apiturizma v lokalno ponudbo in blagovno znamko ter z vključevanjem medu in čebeljih pridelkov v ponudbo turističnih oziroma gostinskih ponudnikov.

## Sheme kakovosti v blagovnih znamkah

V Sloveniji se lahko pohvalimo s štirimi evropskimi shemami kakovosti za med. Med zaščitene medove spadajo Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kočevski gozdni med in Kraški med z zaščiteno označbo porekla. Vsak od teh medov ima jasno določena območja pridelave, ki so natančno navedena v certifikatu. Zaščiteni medovi imajo predpisana merila kakovosti, ki jih nadzorujejo neodvisne kontrolne organizacije. Potrošniku predstavljajo kontrolirano kakovost, zagotovljeno sledljivost z zaščitnimi prelepkami oz. nalepkami s serijskimi številkami in evropskim znakom kakovosti in znano poreklo. V evropske sheme kakovosti pa spadajo tudi med in drugi čebelji pridelki iz ekološke pridelave, za pridobivanje katerih so predpisani strožji oziroma natančni načini čebelarjenja. Prepoznamo jih po označbi »ekološki« in evropskem logotipu za ekološko kmetijstvo.

Evropske sheme kakovosti so znamke, ki so že utečene, kupcu predstavljajo dodano vrednost v smislu kakovosti in zaupanja. Če želimo kupcu še bolj približati med, čebelje pridelke in izdelke z določenega zaokroženega območja, ni nujno, da certificiramo novo shemo kakovosti. Namesto tega lahko obstoječe medove in čebelje pridelke iz shem kakovosti nadgradimo z ustanovitvijo lokalne blagovne znamke in vključevanjem vanje. Zgodbe, ki se navezujejo na lokalno dediščino, tradicijo in edinstvenost določenega geografskega območja, dodajo izdelkom še večjo vrednost.

Čeprav svoje čebelje pridelke in izdelke lahko nadgradimo tudi z ustvarjalnim poimenovanjem, pa moramo biti pri poimenovanju vrste izdelka dosledni in je treba upoštevati zakonodajo.

## Poimenovanje izdelka – medu

Ime živila je obvezen podatek deklaracije. Med mora biti označen v skladu s predpisom, ki ureja splošno označevanje predpakiranih živil, Pravilnik o medu pa določa tudi dodatne pogoje in vsa poimenovanja tipov medu. Na živilu mora biti uporabljena beseda »med«, lahko pa ime dopolnimo še z izrazi, ki nakazujejo izvor medu, način pridobivanja, različne tipe porekla ali posebna merila kakovosti. Če je med pridobljen predvsem iz nektarja cvetov, ga lahko poimenujemo »Cvetlični med« ali »Nektarni med«, če je pridobljen predvsem iz izločkov žuželk na živih delih rastlin ali izločkov živih delov rastlin, pa »Gozdni med« ali »Manin med«. Pri poimenovanju glede na izvor smo lahko še natančnejši in med poimenujemo »Akacijev med«, »Hojev med«, »Ajdov med« ipd. Pri tem je pogoj, da mora med v celoti ali v veliki večini izhajati iz navedenega izvora. Poleg tega mora imeti ustrezne fizikalno-kemijske, senzorične in mikroskopske lastnosti. Možnost označevanja imamo tudi glede na način pridobivanja oziroma predstavitev, npr. »Točeni med«, »Med s satjem« ali »Pekovski med«. V primeru pekovskega medu mora biti v neposredni bližini imena še navedba »samo za kuhanje in peko«. Izrazi, kot so »domači«, »mešani«, »naravni« ali »surovi« med niso definirani v Pravilniku o medu, zato jih ne smemo navajati na deklaraciji. Če je med v celoti nekega **regionalnega, teritorialnega ali topografskega porekla**, ga lahko označimo tudi z izrazi, kot so npr. »Primorski med«, »Med iz Pomurja«, »Med iz Spodnje Savinjske doline«, »Gorski med«, »Dolinski med«. Drugo označevanje, ki ni iz naštetih kategorij, ni ustrezno (npr., če stoji čebelnjak ob graščini, »Grajski med« ni ustrezno poimenovanje). Če je čebelar vključen v katero od shem kakovosti, lahko med poimenuje še z ustreznimi izrazi, ki označujejo geografsko označbo, geografsko poreklo ali ekološko pridelavo, npr. »Kraški med«, »Ekološki med«. Imena »Slovenski med«, »Kočevski gozdni med« in »Kraški med« so zaščitena in jih lahko uporabljajo samo čebelarji, ki so uporabniki posamezne sheme kakovosti in pridelujejo med v skladu s specifikacijo.

Učinkovita raba potencialov lokalnega trga z ustanavljanjem lokalnih blagovnih znamk ter povečanje povpraševanja in ponudbe pripomoreta k okrepitvi lokalnih gospodarstev. Ta vodi k vzpostavitvi krajših prodajnih verig, zmanjšanju ogljičnega odtisa, izboljšanju sodelovanja in družbenih vezi znotraj skupnosti. Uspešno delovanje na lokalnem trgu prispeva k dvigu splošne blaginje ter hkrati okrepi položaj manjših subjektov in izboljša stanje podeželskih skupnosti. 

Viri:

Perko, A., 2021, Analiza trga za izgradnjo lokalne blagovne znamke v kmetijstvu.

Spletna stran Okusi med: <https://www.okusi-med.si/>.

Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13, 23/20 in 76/23).



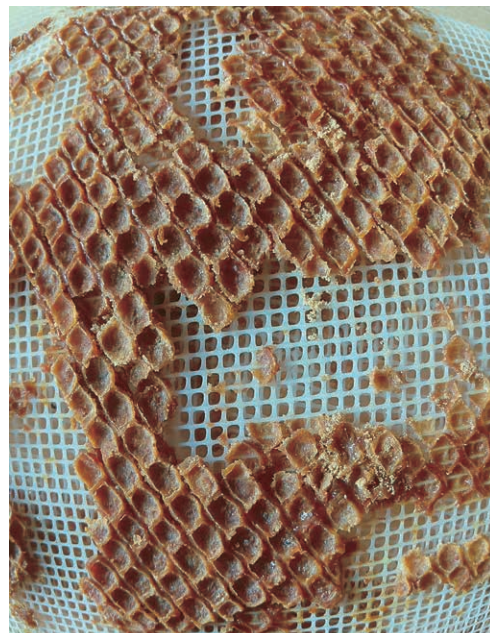
# Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Tomaž Granda (tomaz\_granda@hotmail.com)

Foto: Simon Golob



Grbasta zalega



Propolis na mrežici

Foto: Tomaž Samec

Julij in avgust sta na mojem območju prva meseca, kjer ni več prisotne stalne paše. V gričevnatem pasu, na katerem čebelarim, ni prisotnih sklenjenih sestojev iglavcev, ki bi omogočali izločanje mane uši, ki srkajo drevesni sok. Tako se nova sezona začne po zadnjem točenju, čebelarjeva opravila poleti in jeseni pa lahko odločilno vplivajo na stanje družin spomladi naslednje leto in posledično na donose.

V mesecu juniju ali juliju iztočim zadnji lipovokostanjev med. Ker skoraj vsako leto pred začetkom zadnje paše menjujem matice, imam po točenju na skrbi tudi to. Načeloma mi je dovolj dober kazalnik pojav enodnevnih zalege. Pri tem sem pozoren na morebiten pojav trotovske matice, ki je hitro viden z jasnimi znaki (neenakomerno razporejena grbasta zalega, velika količina celic, ki ima več jajčec v isti satni celici). Menjavo trotovske matice začnem z njeno odstranitvijo. Nato pregledam vse sate ter ometem čebele iz tistih, ki so zaleženi, saj jih odstranim iz panja. V roku nekaj (1 ali 2) dni dodam novo matico ali matičnik, kupljen pri vzrejevalcu.

Če opazim trotovsko družino, kjer zaradi daljše odsotnosti matice zalegajo čebele trotovke, vse sate s čebelami zložim na kozico ter od znotraj pometem glavnino čebele iz panja. Nato v ta izpraznjeni panj naselim katero izmed močnih rezervnih družin ter odprem žrelo. Nato vsaj kakšnih deset metrov od

čebelnjaka ometem sate trotovske družine. V rezervno družino, ki smo jo preselili v panj, se trotovske čebele ne bodo vrnile. Druge čebele pa se bodo vrnile ali si izprosile mesto v kakšni drugi družini.

V družinah, kjer posebnosti ni in mlade matice zalegajo, jih označim z barvo, ki je za to leto določena (letošnje leto zelena). Matice označujem z označevalno cevjo z batkom, ki omogoča rahel stisk matice ob plastično mrežo, skozi katero lahko matico pobarvam, s flomastrom po hrbtni strani oprsja. Po zadnjem točenju je treba tudi urediti postavitve satov, na katerih bodo čebele prezimovale. Sam sate s cvetnim prahom postavim na skrajne robove plodišča, druge sate v plodišču pa dopolnim z mladimi, nekajkrat zaleženimi in lepo zgrajenimi sati. Po zadnjem točenju si lahko privoščim večjo izločitev starih in slabo zgrajenih satov. Nato se posvetim pridelavi propolisa. Propolis, ki ga čebele nabirajo in predelajo iz smol nekaterih listavcev, predstavlja za čebele izdelavo, s katero izdelajo majhne špranje. Tako lahko opazimo propolis ob mrežastih okencih panja, ob matični rešetki ipd. Ta propolis je star, morda izpostavljen predhodnim sredstvom za zatiranje varoj, zato je neuporaben, lahko celo oporečen (posledica zdravljenja). Tak propolis je tudi precej črn kot posledica starosti in je že potencialno izgubil nekatere blagodejne lastnosti. Zato sam pridelujem propolis izključno na namenskih



mrežah, mreže na 2–3 tedne menjujem, odvisno od tega, kako so zadelane s propolisom. Mreže vstavljam na vrh nakladnih panjev ali opcijsko nad prvo polovico plodiščne naklade in na notranjo stran plodiščnega okenca AŽ-panjev. Nato jih zamenjam s praznimi, medtem ko polne shranim v zamrzovalniku. Zamrznjeni propolis je bolj lomljiv in je zato obdelava občutno lažja. Zamrznjene mreže vsako posebej prenesem nad velik čist pladenj, kjer drgnem en del mreže ob drug del. Na ta način se propolis lomi in odpada z nje. Med tem postopkom uporabljam tudi zaščitne rokavice zaradi higiene, pa tudi barva propolisa se lahko prenese na roke in je težko odstranljiva. Prav tako lahko koža ob dolgotrajnem stiku s propolisom postane občutljiva in povzroči celo kratkotrajni dermatitis. Takoj ko opazim, da se propolis na mrežah sprijema, mreže ponovno prestavim v zamrzovalnik in delo nadaljujem, ko je propolis ponovno zamrznjen. Propolis dodajam medu, iz njega izdelujem alkoholne, vodne, oljne raztopine ipd. Tinkture iz svežega propolisa so bolj svetlo rjavih tonov, kar nakazuje na to, da je propolis svež, saj s staranjem potemni.

Poletje je tudi čas, ko je treba obnoviti odvzete zaloge hrane čebelji družini. Sam uporabljam hranjenje s klasičnimi pitalniki, razen v letih, kadar sem zelo zaseden ali bolj dopustniško razpoložen. Takrat uporabljam vedra, ki jih nastavim nad plodišče, čebele pa nato kapilarno jemljejo sladkorno raztopino. Takšna

vedra lahko napolnimo z večjo količino raztopine, ki jo čebele odvezajo dlje časa, vendar do ropa ne pride, saj kapilarni način odvzema zmanjšuje možnost ropa. Vedra morajo biti hermetično zaprta, premer luknjic pa je približno 1,5 mm. Sam uporabljam sladkorno raztopino v razmerju 3 : 2 (3 deli sladkorja, 2 dela vode). Če hranim čebele s klasičnimi pitalniki, se obvezno držim načela, da jih hranim samo ob večerih ali daljšem deževnem obdobju. V nasprotnem primeru je rop skoraj neizogiben. Ukrep, ki preprečuje pojav ropanja, je tudi oženje žrela.

Po zadnjem točenju je prav tako treba začeti zatiranje varoj, pri čemer se posvetujem z lokalnim veterinarjem. Sam jih zatiram s sredstvi na osnovi organskih kislin. Za zatiranje uporabljam mravljinčno kislino in hlapilnike Medja in Nassenheider. Pri delu z MK je obvezna uporaba zaščitnih rokavic in zaščitnih očal. Hlapilnik je pritrjen na 20 mm debelo leseno desko, ki poveča razdaljo med hlapilnikom in prvo zalego. Tako v primeru bolj vročih dni, kadar kislina hlapi hitreje, ne prihaja do propadanja zalege. Naj poudarim, da nikakor ne zdravim čebel v času pobiranja propolisa. 



Označevalna cev z batkom

Foto: Čebelarstvo Rihar - Kočjan



Hapilnik mravljinčne kisline

Foto: Tomaž Granda





## Medovite rastline v mestih

**Mojca PiBernik**, svetovalka specialistka za ekonomiko, ([mojca.pibernik@czs.si](mailto:mojca.pibernik@czs.si))

Čebelarstva zveza, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, in Biotehniški center Naklo sta v aprilu 2024, organizirala strokovno razpravo o medovitih rastlinah v mestih. Strokovna razprava je potekala v okviru dneva odprtih vrat Biotehniškega centra Naklo in je sledila predstavitvi projekta ArborTech, katerega tema je *Arboristika kot temeljna tehnika upravljanja mestnih zelenih površin*. Na ta način smo v dopoldnevu združili dve temi, in sicer arboristiko ter medovite rastline v mestih. Strokovna razprava je bila nadaljevanje lanskoletne razprave *Kakšen je pomen sajenja avtohtonih medovitih rastlin*.

Strokovno razpravo je vodil doc. dr. Drago Papler, vodja Medpodjetniškega izobraževalnega centra, Biotehniškega centra Naklo, ki je dogodek tudi povezoval in skrbel za strukturirano in poglobljeno izmenjavo mnenj ter idej med udeleženci.

V uvodnem nagovoru posveta je **Boštjan Noč**, predsednik Čebelarstva Slovenije, poudaril zelenost Slovenije in zelenost naših mest ter delo, ki je potrebno, da mestne površine zasadimo z avtohtonimi medovitimi rastlinami.

**Dr. Marijan Pogačnik**, direktor Biotehniškega centra Naklo in predsednik konzorcija Biotehniških šol Slovenije, je pozdravil udeležence in predstavil dan odprtih vrat Biotehniškega centra. Poudaril je pomen prenosa znanja na mlade, ki bodo svoje znanje širili naprej. Predstavil je tudi park medovitih rastlin BC Naklo, vsaka rastlina je tam označena s tablo.

**Maruška Markovčič**, vodja odseka za razvoj podeželja na oddelku za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana, nam je predstavila projekt *Pomagajmo čebelici – ocvetličimo mesto*, katerega glavni namen je spodbujanje meščanov k zasajanju medovitih rastlin in s tem zagotavljanje paše čebelarjem in drugim oprasovalcem. Znotraj tega projekta so vzpostavili tudi produkt Čebelja pot, ki je v prvi vrsti turistični produkt, ki se osredotoča na kulturno in naravno dediščino, njegove glavne teme pa so pomen čebel in divjih oprasovalcev, samooskrba, izobraževanje, osveščanje, promocija in povezovanje. Izpostavila je 46-% pokritost Ljubljane z gozdom, več kot 30.000 dreves v urbanem območju, ohranjenih prek 10.000 ha kmetijske zemlje, delovanje 826 kmetij in pomembnost čebel ter drugih oprasovalcev za njihovo uspešno delovanje. Omenila je tudi trud Ljubljane za ohranjanje biotske pestrosti in samooskrbe s hrano.

Povedala je, da Ljubljana svoje moči usmerja v zasajanje zelenih površin s trajnicami in medovitimi rastlinami ter pozno košenje in osredotočanje na trajne



Foto: Arhiv ČZS

oziroma večletne zasaditve in ne zgolj enoletne. V Ljubljani je 74.000 m<sup>2</sup> površin, ki so podvržene pozni košnji, ki se ročno izvaja dvakrat letno – konec junija in jeseni. Na teh površinah se bo izvajal tudi monitoring biotske raznovrstnosti za namen povratne informacije pravilnega upravljanja s površinami.

Maruška Markovčič je nekaj povedala tudi o pomenu javnih sadovnjakov, ki so vezani na vrtičkarska območja, predvsem z vidika oprasovalcev in pa povezovanja pridelovalcev ter meščanov. Ta območja vsebujejo več kot 530 sadnih dreves. MOL pa ima vzpostavljene tudi zelene strehe, ki so dober poligon za zasajanje medovitih rastlin. Poleg tega so vzpostavili zasajene nadstrešnice avtobusnih postajališč s trajnicami, med katerimi so nekatere tudi medovite.

**Jožica Golob Klančič**, univ. dipl. inž. hort. in kraj. arh. iz podjetja Trajnice Golob Klančič, nam je predstavila **medovite trajnice**, saj v njihovi vrtnariji že desetletja razmnožujejo najrazličnejše trpežne in našim podnebnim pogojem prilagojene trajnice na naravi prijazen način – v navadni vrtni prsti in ne v šotnici. Med njimi je tudi veliko število takšnih, ki so medovite. A brez načrtovanja zasaditev, dobre priprave tal in potem strokovnega vzdrževanja, ki ga je ob pravilnem pristopu lahko zelo malo, ne gre. Zato se že zelo dolgo posvečajo tudi izobraževanju tako strokovne kot tudi ljubiteljske javnosti.

Gospe Golob Klančič se zdi pomembna ustrezna izobrazba strokovnjakov, ki se bodo za načrte zasaditev mestnega zelenja odločali na pravilen način, ki je prilagojen tudi čebeljim pašam. Navedla pa je tudi



težavo nepoznavanja opredelitve trajnic in avtohtonih rastlin. Poudarila je pomen sajenja avtohtonih rastlin v mestnih zasaditvah, vendar pa rastne razmere v mestih tega včasih ne dopuščajo. S tega vidika je pomembno poznavanje rastlin, kako se rastline obnašajo, kakšne so njihove rastne razmere in katere so primerne za mestne zasaditve. Naše avtohtone rastline pa niso vedno primerne za trajne nasade v mestih in iz tega razloga bi se morali odločati za rastline, ki so našim avtohtonim vrstam sorodne in se v mestnih okoljih bolje obnašajo in cvetijo pozneje v sezoni. S tega vidika bodo nasadi resnično trajni in hkrati omogočali pašo celotno sezono dejavnosti oprasovalcev. Zavedati pa se moramo tudi problematike invazivnih rastlin, proti katerim se moramo boriti in ki jih ne smemo vnašati na novo.

Poudarila je pomen ohranjanja cvetočih travnikov, ki so za čebele in druge oprasovalce najpomembnejši, kar se tiče zagotavljanja zadostne paše. Treba bi jih bilo ohranjati in obnavljati. Ker pa so ta okolja pogosto degradirana ali pa jih sploh ni več, moramo čebelarjem pomagati. Tu pridejo v poštev medovite trajnice, izbiramo katerih pa moramo prilagoditi glede na njihove rastne razmere.

**Gorazd Trušnovec** je arhitekt in publicist, v zadnjem desetletju bolj poznan kot strasten urbani čebelar in vodi tudi istoimensko društvo. Predstavil nam je **spodbujanje pašnih razmer v mestnem okolju**, saj društvo Urbani čebelar intenzivno spodbuja sajenje medovitih rastlin, trajnic in dreves pri svojem članstvu ter pri vseh partnerjih in institucijah, s katerimi sodelujejo. Verjamejo, da je možno z majhnimi koraki narediti velike premike. Nekaj je povedal o neizogibnih podnebnih spremembah in daljšanju rastne sezone v pozno jesen, zaradi česar so čebele dejavne tudi v začetku oktobra, kadar pa paše zanje ni. Predvsem je

težava v beljakovinski paši, ki jo takrat primanjkuje. Zaradi tega je razvoj čebeljih družin slabši. Zaradi tega bi bilo potrebno sajenje dreves, predvsem medovitih, ki poleg čebelje paše nudijo tudi hlajenje okolice v mestih in čiščenje zraka. Predstavil je tudi dobro prakso vzpostavitve medovitih vrtov v ljubljanskih osnovnih in srednjih šolah. Poudaril je pomen ohranjanja in vzpostavljanja cvetočih travnikov, ki so zaradi pogoste košnje osiromašeni. Trud bi morali usmerjati v to, da jih ohranjamo ter tudi ponovno vzpostavljamo predvsem preko sejanja senenega drobirja.

Strokovna razprava z vsemi govorniki je razkrila, da se moramo s skupnimi močmi boriti proti podnebnim spremembam in ohranjati cvetoče travnike. Tiste, ki so pa bili spremenjeni v zelene puščave, je zelo težko ponovno vzpostaviti, saj samo sejanje pogosto ni dovolj. S tega vidika je bolje, da se travniku pomaga s sajenjem trajnic. Potrebno je vnašanje rastlin, ki bodo vzkalile in nato tudi semenile in so avtohtone ali pa ozko sorodne našim avtohtonim. Potrebna pa sta znanje in vztrajnost, saj je ponovna vzpostavitev cvetočih travnikov izjemno težavna, zato je najboljša rešitev ohranjanje že obstoječih.

Skupna zaveza vseh udeležencev strokovne razprave je bila ustvariti prijaznejše okolje za čebele v mestih ter spodbuditi trajnostni razvoj urbanih ekosistemov. S skupnimi prizadevanji in sodelovanjem med različnimi deležniki lahko dosežemo pomembne spremembe v urbanih središčih ter prispevamo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in kakovosti življenja v mestih.

Po končanem posvetu in razpravi je sledil ogled parka medovitih rastlin BC Naklo.

Vsem udeležencem razprave se še enkrat zahvaljujemo za sodelovanje, doc. dr. Dragu Paplerju za izvrstno vodenje dogodka in BC Naklo za omogočanje izvedbe razprave in uspešno sodelovanje.

---

## Predlogi programa ČZS za leto 2025

Vsako leto na regijskih posvetih v jesenskem času predstavimo predlog programa ČZS za naslednje leto. Tudi letos ga načrtujemo, zato čebelarje in čebelarke vljudno prosimo, da pripravijo morebitne predloge in jih posredujejo do 1. septembra 2024 na naslov: [barbara.dimc@czs.si](mailto:barbara.dimc@czs.si). Vse predloge bomo nato proučili in jih skladno z možnostjo izvedbe uvrstili v program ČZS za leto 2025.

Čebelarstva zveza Slovenije

---

## Slovenski med na policah trgovinskih verig

Čebelarstva zveza Slovenije ima v programu dela tudi navezavo stikov z veletrgovinami s ciljem, da na svoje police dajo čebelje pridelke slovenskega porekla. Odziv na pobudo je pravi, saj sta zanimanje poleg Hoferja že pokazala Lidl in Spar, s katerima smo v pogovorih. Vsem trgovinam posredujemo podatke za stik čebelarjev iz vseh štirih shem kakovosti in predsednice profesionalnih čebelarjev Slovenije.

<http://www.slovenskimed.si/Si/>, <https://ekoloski.czs.si/cebelarji/>, <https://www.okusi-med.si/kje-kupiti>, <https://www.boznar.si/>



## Želim pomagati čebelam, čebelarjem in potrošnikom – beseda nemogoče zame ne obstaja!



Ustanovitev Evropske čebelarske zveze (Eba) je bila dolgo želja številnih čebelarjev, ki so čutili, da se za zaščito čebel in interese vseh čebelarjev v Evropi ne stori dovolj. Res je, da kar nekaj organizacij deluje na tem področju, in vsem se zahvaljujem za delo, ki ga opravljajo. Eba si želi sodelovanja z vsemi, zato se bomo takoj včlanili tudi v Apimondio, želimo pa si povezati celo Evropo

(ne samo EU) in vse čebelarje, ne glede na velikost čebelarstva in državo. Pri našem delu **bosta na prvem mestu čebela** in njena zaščita, ker pa na žalost čebela brez čebelarja ne more preživeti, bo **na drugem mestu pomoč čebelarjem**, da bomo lahko dostojno tržili čebelje pridelke in opravljali svojo dejavnost. **Tretja naloga bo zaščititi potrošnika pred uživanjem ponaredkov.** Želimo si, da bi se na mize potrošnikov vrnili pravi med in pravi čebelji pridelki in da bi Evropejci začeli uživati prave čebelje pridelke s svojih lokalnih območij. **Evropejci naj izbirajo lokalno**, torej čebelje pridelke iz svoje države ali vsaj iz Evrope!

**Čebelarska zveza Slovenije (ČZS) je bila pobudnica svetovnega dne čebel**, kjer sta se pri promociji tega v času predstavitve resolucije za sprejem v Organizaciji združenih narodov na vseh ravneh, predvsem v Evropskem parlamentu, predstavljala pomen čebel in čebelarstva ter nujnost večjih finančnih podpor. **In predvsem zaradi tega je Evropa skoraj podvojila sredstva za čebelarstvo**, saj je politika v EU tudi in predvsem po naših nastopih v Evropskem parlamentu spoznala, da je večja finančna podpora čebelarstvu nujna in upravičena. Zame osebno je to prvi konkretni rezultat svetovnega dne čebel!

Kot predsednik ČZS sem skupaj z dr. Andrejo Kandolf Borovšak že leta 2018 dal idejo, da je **nujno enotno označevanje medu po točni navedbi države porekla**. Med prvimi je pobudo avgusta 2018 sopodpisal tudi Medex. Takrat sva naš predlog predstavljala z dr. Andrejo Kandolf Borovšak in marsikje naletela na posmeh in celo cinizem, češ to vam pa ne bo uspelo! Na Apimondii v Kanadi smo predstavniki ČZS zbirali podpise podpore med članicami Apimondie in številni podpisi so nam dali še dodatno energijo. **Pismo podpore so podpisale čebelarske**

**organizacije** iz Finske, Slovaške, Nemčije, Nizozemske, Češke, Madžarske, Poljske, Francije, Hrvaške, Črne gore, Švedske, Romunije, Ukrajine, Severne Makedonije, BiH, Republike Srbske in Srbije (listine podpisov so v arhivu ČZS). Idejo je za svojo vzela država Slovenija in jo predstavila pristojnim v Bruslju, prepričala je Portugalsko, ki je skupaj s Slovenijo to pobudo tudi uradno vložila.

**Rezultat nam je znan, pobuda slovenskih čebelarjev je uresničena.** To je velika zmaga, **zmaga predvsem za zaščito evropskega potrošnika**, ki ima pravico vedeti, od kje prihaja med, ki ga kupi! Rad bi poudaril, da se je kasneje podpori pridružilo veliko čebelarskih združenj v Evropi, ki so vsako na svoj način pomagala, da so predlog evropski poslanci potrdili s **603 glasovi za in devetimi proti**, za kar gre vsem velika hvala!

Opozoril bi še na eno prelomno odločitev Slovenije, leta 2011 smo kot **prvi v Evropi** v Sloveniji na pobudo slovenskih čebelarjev **prepovedali uporabo neonicotinoidov, ki so množično morili čebele**. Tudi takrat se je zdela naša odločitev marsikomu nerealna in celo sporna. Prav tako se je mnogim zdela nerealna pobuda, da se to uvede za celo Evropo. Pa vendar se je v roku nekaj let zgodilo prav to – Evropska komisija je močno omejila uporabo neonicotinoidov.

Letos skupaj s pristojnim ministrstvom pripravljamo utemeljitev, da bo končno možna pavšalna **podpora na čebeljo družino iz evropskih sredstev**. Želja je, da v Evropi uredimo zakonske podlage za vse čebelarje Evrope, in sicer **da sredstva dobimo iz okoljskih in ne kmetijskih ukrepov**. Čebela je v prvi vrsti pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti v okolju. Vizijo imamo, pot poznamo, cilj bomo dosegli!

Prav zaradi zgoraj naštetega verjamem, da bo Eba svoje cilje uresničila, saj imam kot dolgoletni predsednik ČZS dovolj izkušenj, kako do uresničitve na videz nemogočega.

### Še enkrat naj navedem glavne cilje Ebe:

- S trga »pregnati« ponarejeni med, ki se kot med sploh ne sme označevati, in zahtevati od Evropske komisije, da takoj uresniči svojo obljubo o enotni metodi za odkrivanje ponaredkov in vzpostavitev referenčnega laboratorija.
- Spremeniti zakonske podlage v Bruslju, da bodo vsi čebelarji Evrope lahko dobili sredstva po vsaki čebelji družini kot nadomestilo za opraševalni servis čebel, in to ne iz kmetijskih ukrepov, temveč iz okoljskih.
- Zmanjšati uporabo čebelam škodljivih fitofarmaceutskih sredstev.



**Od prvega dne vodenja Ebe prepuščam strokovne odločitve stroki.** Za vodjo znanstvene komisije Eba smo imenovali dr. Urško Ratajc, ki bo vodila vse strokovne skupine. Kot prva je že imenovana Komisija za kakovost in varnost čebeljih pridelkov. Vanjo smo vključili raziskovalce in strokovnjake iz različnih držav Evrope, tudi tistih, katerih čebelarske organizacije še niso članice Ebe, s čimer dokazujemo, da je na prvem mestu stroka, ne glede na državo.

Za delovanje Ebe bomo v 90 % zagotovili pokrovitelje. **Ne bomo zapravljali denarja**, porabili ga bomo izključno za uresničitev glavnih ciljev Ebe!

V 17 letih na ČZS sem se naučil, da beseda nemogoče ne obstaja! Z jasnim ciljem, s strokovno podporo sodelavcev in z ljudmi, ki jim je mar za čebele, je še najbolj nemogoč cilj dosegljiv. Posmeh, cinizem in podtikanja so mi vedno še dodaten motiv za trdo delo in za končni uspeh! Želimo si, da bi se **vse evropske čebelarske organizacije priključile ekipi Ebe, ki ima prave ljudi in cilje, ki jih znamo in zmoremo uresničiti!**

Boštjan Noč, predsednik  
Čebelarske zveze Slovenije  
in predsednik  
Evropske čebelarske zveze

## Kateri med prijaviti na ocenjevanje in kako dokazati potrošniku, da je kupil varen in kakovosten med

Med z odličnimi senzoričnimi lastnostmi za posamezno vrsto medu, ki bo dosegel najboljše rezultate. Pri tem vam je lahko v pomoč paket 1 brezplačnih analiz, kjer vam določimo vrsto medu in naredimo senzorično analizo.

**PAKET 1:** ČZS zbira **vzorke medu** za brezplačno analizo določanja kakovostnih in mikroskopskih lastnosti medu (vsebnosti vode, HMF-a, električne prevodnosti, pelodne slike in senzorične analize). Zadnji rok za oddajo vzorcev je **15. julij**.

Najkakovostnejši med je popolnoma brez ostankov kemičnih sredstev, to lahko kupcu dokažete z analiznim izvidom iz paketa 2.

**PAKET 2:** Kmetijski inštitut Slovenije zbira **vzorke medu** za brezplačno analizo na ostanki kemičnih sredstev za zatiranje varoj (kumafos, timol, razpadni produkti amitraza) in na ostanki antibiotikov (podatki za stik: bojana.grofelnik@kis.si, 01 280 51 72, veronika.kmecl@kis.si, 01 280 51 64). Zadnji rok za oddajo vzorcev je **12. julij**.

Za izvedbo analiz paketa 1 ali paketa 2 potrebujemo **450 g medu**. Med naj bo dostavljen v ustrezni embalaži, ustrezno čist in označen tako, kot ga daste v prodajo. **Vzorec medu je bil lahko pridelan v letu 2023 ali 2024.**

**Ob oddaji vzorca je treba priložiti še pristopni obrazec in izjavo**, ki ju najdete na spletni strani ČZS pod rubriko Varna hrana.

**Vsak čebelar lahko odda EN VZOREC MEDU v sklopu 1 ali 2.** Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno.

Analize izvajamo v okviru javnega naročila »Analiza čebeljih pridelkov za leto 2024« iz strateškega načrta, ki je financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Več informacij: aljaz.debelak@czs.si ali 01 729 61 29.



Foto: Aljaž Debelak

Aljaž Debelak, svetovalec JSSČ



## Iščemo EVROPSKEGA PRVAKA

### Kateri bo najboljši evropski med 2024?

Sodelujte pri evropskem ocenjevanju medu, ki bo letos premierno izvedeno v Kopru! Mednarodno priznana ocenjevalna komisija bo razglasila tri najboljše medove v vsaki kategoriji, ki bodo razglašeni 7. decembra 2024 na strokovno in kulinarčno obarvani prireditvi v sončnem Kopru. Najboljši medovi bodo prejeli:

- edinstvene plakete in priznanja,
- logotipe medalj za označevanje nagrajene serije medu,
- posebno izpostavitve v Evropskem parlamentu,
- analize izvede o visoki kakovosti in varnosti,
- pravico do uporabe laskavega naziva za naslednji dve leti!

Pravila in pogoji  
sodelovanja: QR-koda.



| Organizator                         | Kategorija ocenjevanja | Zbiranje vzorcev                                         | Naslov za zbiranje vzorcev                                           | Kotizacija/vzorec                                                                                                     | Informacije                                                                                                     | Ocenjevanje        | Zaključna slovesnost     |
|-------------------------------------|------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------------------------|
| OČD Koper, ČZS, Mestna občina Koper | Evropsko               | Do vključno 16. septembra 2024.<br>Osebnost ali po pošti | Čebelarstvo Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, Slovenija | 70 EUR<br>Nakazilo:<br>Obalno čebelarsko društvo Koper, Bošamarin 30, 6000 Koper<br>TRR, Banka Koper: 101000035841107 | Aljaž Debelak:<br>aljaz.debelak@czs.si, 01 729 61 29<br>Klavdijo Babič:<br>klavdijo.babic@siol.net, 041 825 680 | 26. september 2024 | 7. decembra 2024 v Kopru |

## Senzorična ocenjevanja medu v letu 2024

V spodnji preglednici objavljamo seznam izvajalcev senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2024, ki bodo ocenjevanje medu izvedli v skladu z veljavnim Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu. Najbolje ocenjeni vzorci medu, t. i. prvaki posamezne vrste iz spodnjih ocenjevanj, bodo imeli možnost sodelovati na evropskem ocenjevanju medu z nižjim plačilom kotizacije (od kotizacije za evropsko ocenjevanje se bo odštela že plačana kotizacija iz spodnje tabele). Zaradi izvedbe evropskega ocenjevanja v Kopru državnega ocenjevanja v letošnjem letu ne bo.

Vabljeni k sodelovanju!

| Organizator                 | Kategorija ocenjevanja | Zbiranje vzorcev                                                                                                                                            | Naslov                                                            | Kotizacija/vzorec                                                                       | Informacije                                                                     | Ocenjevanje                                                          | Zaključna slovesnost                                     |
|-----------------------------|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Pomurski sejem, d. o. o.    | Mednarodno             | Do vključno 22. julija 2024 vsak delovni dan med 7. in 16. uro.<br>Osebnost ali po pošti.                                                                   | Pomurski sejem, d. o. o., Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona | 42 EUR (DDV je vključen v ceno, tudi vstopnica na sejem Agra in razstava medu na sejmu) | Boris Nicolas Erjavec:<br>boris.erjavec@pomurski-sejem.si, 02 564 21 15         | 7. avgust 2024                                                       | 25. avgust 2024 (nedelja, na sejmu Agra, dan čebelarjev) |
| ČZD Pomurja                 | Mednarodno             | V torek, 5. septembra 2023, od 9. do 12. ure v prostorih Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, 9000 Murska Sobota                 | ČZDP, Lendavska ulica 1, Rakičan, 6000 Murska Sobota              | 25 EUR                                                                                  | Franc Tratnjek:<br>041 606 013, ftratnjek56@gmail.com                           | 21. september 2023                                                   | Sporočeno naknadno                                       |
| ČD Semič                    | Mednarodno             | 25. avgusta do 15. septembra 2024 (na naslov ČD Semič, Taborska 8, Semič 8333 (po pošti ali osebno))                                                        | ČD Semič, Taborska 8, 8333 Semič                                  | 25 EUR                                                                                  | Bojan Pavlin:<br>031 636 205, bojan@cebelarstvo-pavlin.com                      | 21. september 2024                                                   | 26. oktober 2024                                         |
| ČZ Gorenjske                | Slovensko              | Od 5. do vključno 19. avgusta 2024 med 8. in 15. uro (pisarna upravnice ČRIG Lesce) ali po pošti: Čebelarstvo zveza Gorenjske, Rožna dolina 50a, 4248 Lesce | ČRIGG, Rožna dolina 50a, 4248 Lesce                               | 25 EUR                                                                                  | Anže Perčič:<br>041 523 781, tajnistvo.czg@gmail.com                            | 2. september 2024 (morebitna sprememba datuma bo sporočena naknadno) | 21. september 2024 – Festival medu v ČRIGG               |
| ČD Kras-Brkini in ČD Idrija | Slovensko              | Od 1. do 10. septembra osebno ali po pošti na naslov: Benčina Ivan, Triglavška ulica 35, 5280 Idrija, 041 446 879                                           | Benčina Ivan, Triglavška ulica 35, 5280 Idrija                    | 25 EUR                                                                                  | Martin Kolenc,<br>041 468 121, Urban Eržen 041 772 688, Aleš Rodman 031 298 302 | 15. september 2024 v Idriji                                          | 26. oktober 2024 v Idriji                                |

Zbiramo prijave za opravljanje osnovnega tečaja za senzoričnega preizkuševalca medu. S tem lahko pridobite veljavno licenco za sodelovanje v ocenjevalnem panelu na senzoričnih ocenjevanjih medu. Ko bo zadostno število interesentov, bo tečaj organizirala Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani. Zbiranje prijav: aljaz.debelak@czs.si.



## Poletni izzivi v čebelarstvu: strokovni nasveti terenskih svetovalcev v čebelarstvu

**Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane**

V vročih poletnih dneh čebelarje družine potrebujejo stalen vir vode. Brez zadostne količine vode lahko pride do pregrevanja panjev in stresa pri čebelah, kar tudi negativno vpliva nanje. Zato moramo čebelarji poskrbeti, da imajo čebele vedno dostop do sveže in čiste vode. Poleg tega je poletje tudi čas, ko je treba posebno pozornost posvetiti spremljanju varoj v čebelji družini. V panje namestimo testne mreže in redno preverjamo naravni odpad varoj, saj je zgodnje odkrivanje ključnega pomena za pravočasno ukrepanje in preprečevanje večjih težav z varozo.

Čebelarji imamo tako v poletnem času veliko dela in številna vprašanja o oskrbi čebeljih družin. Na pomoč lahko priskočijo terenski svetovalci v čebelarstvu, ki nam ponujajo strokovno podporo in nasvete pri delu s čebelami. Poleg skrbi za čebele se v tem času pojavljajo tudi vprašanja glede kakovosti medu. Eden od pomembnih vidikov je vsebnost vode v medu, ki lahko vpliva tako na kakovost kot tudi na obstojnost medu. Terenski svetovalci lahko s terensko analizo določijo vsebnost vode v medu ter električno prevodnost, ki nam pomagata pri določitvi vrste medu. Svetovalci na terenu so nam v pomoč tudi pri izpolnjevanju čebelarke dokumentacije, ki jo je treba voditi v čebelarstvu. Poleg tega ponujajo podporo pri vključevanju v kakovostne sheme, ki zagotavljajo višje standarde proizvodnje in prodaje medu. Terenski svetovalci opravijo prvo presojo



Foto: Arhiv ČZS

pri čebelarju in svetujejo glede vodenja dokumentacije, kar je nujno za vključitev v sheme. Svetujejo tudi, na kaj je treba biti pozoren pri medu, ki ga oddajamo na trg pod shemo kakovosti medu, da zagotovimo skladnost s predpisanimi standardi, ki veljajo za kakovostne sheme.

Poletni čas ni le čas dopustov, ampak prinaša še veliko dela pri čebelah in s čebeljimi pridelki, zato se za nasvete obrnimo na terenske svetovalce v čebelarstvu. Njihova pomoč je neprecenljiva tudi za čebelarje začetnike, ki šele začenjajo svojo čebelarsko pot. Terenski svetovalci so s strokovnimi nasveti in podporo čebelarjem na terenu na voljo tudi v poletnih mesecih, ko so čebele izpostavljene številnim izzivom, da se ohranijo zdrave in vitalne za prihajajočo jesen.

## Medovi evropskih shem kakovosti s kampanjo »Enjoy it's from Europe« na festivalu Avsenik



**NEDELJA 25. 8. 2024 ob 17. uri**

**SLOVENSKI DAN**  
**“SLOVENIJA, OD KOD LEPOTE TVOJE”**

Ansambel Saša Avsenika,  
 Gregor Avsenik, Monika Avsenik,  
 Prifarski muzikanti, Fehtarji,  
 Mladi korenjaki, Ansambel Jureta Zajca,  
 Šmarnogorski kvintet

Na letošnjem festivalu Avsenik, med 23. in 25. avgustom, bo v nedeljo, 25. avgusta, potekal medeni dan, s posebnim poudarkom na zaščiteneh medovih iz evropskih shem kakovosti v okviru promocijske kampanje »Enjoy, it's from Europe«. Dogodek je namenjen glasbenim sladokuscem in se ga udeležuje več kot 20 najboljših slovenskih in tujih ansamblov iz sveta narodnozabavne glasbe in je poklon edinstveni Avsenikovi glasbi. Organizatorji festivala so na ta dan pripravili posebno ponudbo za čebelarje. Ta vključuje obisk koncerta z naslovom Slovenija, od kod lepote tvoje, obisk Muzeja Avsenik, pozdravno pijačo, pastirčkovo malico (svinjska ribica, pečen krompir, zeljna solata s popečeno slanino) ter domačo sladico. Cena paketa znaša 55 € na osebo. Prijave zbiramo na elektronskem naslovu ines.zunic@czs.si. Število mest je omejeno.



## Povabilo k sodelovanju na festivalu čebelarske pesmi

Osmi festival čebelarske pesmi bo posvečen pesmarici *Glasbene čbelice*, ki jo je v letošnjem februarju izdala Čebelarska zveza Slovenije, pod avtorstvom Tomaža Habeta. Zbirka zajema 26 pesmi o čebelah in naravi, za ženske, mešane in moške pevske zборе. Prav tako tudi nekaj pesmi s klavirsko spremljavo.

Letošnji festival čebelarske pesmi bo potekal **v petek, 20. septembra 2024**, z začetkom ob 18.00 v prostorih Čebelarske zveze Slovenije, na Brdu pri Lukovici.

Osrednji gost letošnjega festivala čebelarske pesmi bo **prof. Tomaž Habe**, ki bo predstavil pesmarico *Glasbene čbelice*.

K sodelovanju vabimo vse pevske zборе, moške, ženske ali mešane, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po lastnem izboru, ena od njih pa mora imeti tudi čebelarsko vsebino. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav.

**Program bomo obogatili s pesmijo iz zbirke *Glasbene čbelice*, prav tako ostaja ena pesem ob spremljavi katerega koli glasbila.**

Rok za prijavo k sodelovanju je **30. avgust 2024**. Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije. Na voljo pa je tudi na e-naslovu: [barbara.dimc@czs.si](mailto:barbara.dimc@czs.si).

Prijavnico najdete na spletni strani [www.czs.si](http://www.czs.si) ali pa pokličite 041 370 409 in vam jo posredujemo po pošti ali e-pošti. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

### Pesmarica *Glasbene čbelice*

Cena 30,00 EUR,  
za člane ČZS je  
cena 20,00 EUR.

V primeru  
pošiljanja po  
pošti zaračunamo  
poštino.

Naročila  
sprejemamo na:  
[ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si)  
ali 01 729 61 00.



## Strokovna ekskurzija ČZS v Makedonijo, ki je ne smete zamuditi!



Ekskurzija ČZS na Dunaj in Češko lansko leto

V soboto, 21. septembra, bomo ob 12.30 z letališča Jožeta Pučnika poleteli proti Skopju. Ob 14.05 bomo tam pristali na letališču, kjer nas bo čakal avtobus, da bomo takoj odpotovali na Vranje na ogled čebelarskega sejma, kamor naj bi prispeli okrog 16. ure. Po ogledu sejma se bomo odpeljali v hotel Vojvoda Putnik, kjer se bomo udobno namestili in imeli skupno večerjo.

Naslednji dan, v nedeljo zjutraj, se bomo po zajtrku v hotelu ob 8. uri odpravili



na ogled čebelarstva mladega čebelarja v okolici Vranja in si nato ogledali samostan Prohor Pčinški in pa stojišče s 150 panji, nato se bomo v Kumanovem namestili v hotel Harmonija in si v večernih urah ogledali znamenitosti mesta.

Ponedeljek (tretji dan) bo namenjen raziskovanju, zato si bomo vzeli čas za ogled mesta Skopje, nato pa nas bo bot vodila do kanjona Matka, kjer se bomo vkrcali na ladjico na kratko vožnjo po kanjonu. Po napornem dnevu se bomo vrnil v hotel na večerjo.

Zadnji dan (torek) svojega potovanja pa bomo namenili vrnitvi domov, zato se bomo po zajtrku ob 7.30 odpravili proti letališču, kjer nas čaka polet v Ljubljano ob 10.15 s prihodom na letališče Jožeta Pučnika ob 11.55.

Cena ekskurzije je **451,00 EUR** in vključuje povratno letalsko vozovnico, nočitve, zajtrke in večerje.

Prve **prijave** so že odprte in jih zbiramo **do najkasneje 12. julija 2024**, na e-naslovu: [ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si). Pohitite, mesta so omejena! Akontacija ob prijavi znaša **250 EUR** in jo nakažete na TRR: SI56 0284 2026 4880 020, SKLIC: 00 21092024.

Vabljeni, da se nam pridružite!



## Dobrodelni čebelarski pohod za deklico Karin

Foto: Arhiv ČZS



Na zadnjo septembrsko soboto se bomo podali na pohod, ki bo letos dobrodelno obarvan.

### Opis poti:

Pot bo dolga nekaj več kot 30 km in nas bo zgodnjih jutranjih urah vodila od Čebelarskega centra Slovenska Bistrica proti vznožju Bistriškega vintgarja (300 m n. m.). Nato se bomo podali na zaselek Močnik in nadaljevali na goro Trije kralji (1100 m n. m.). Pot se bo nato spuščala v smeri proti Črnemu jezeru, natančneje proti Bajgotu.

## ČZS oddaja prostore za trgovsko dejavnost

Foto: Arhiv ČZS



Čebelarska zveza Slovenije odda v najem prostore za opravljanje trgovske dejavnosti v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Prostorji bodo na voljo za najem s **1. januarjem 2025**. Za dodatne informacije se obrnite na tel. št.: 01 729 61 02 oz. 041 370 409 (Barbara Dimc, tajnica ČZS) ali na e-naslov: [barbara.dimc@czs.si](mailto:barbara.dimc@czs.si).

Čebelarska zveza Slovenije

Pot se bo nadaljevala od Ruške koče na Arehu, mimo Mariborske koče in Bellevueja nad Mariborom do našega končnega cilja pri Pohorski vzpenjači.

Med potjo so načrtovani postanki, kjer bo poskrbljeno tudi za prigrizke in pijačo. Na cilju nas bo pričakal tople obrok, da si povrnemo moči.

Vabimo vse čebelarje in čebelarke ter ljubitelje pohodov, da se nam pridružite, saj naš čaka čudovita pot z razgledom in druženjem. Predvsem pa bo v ospredju dobrodelnost, saj bomo zbrana sredstva namenili sedemletni deklici Karin, ki se je rodila s sindromom Coffin–Siris. Z našim prispevkom bomo družini deklice omogočili, da ji zagotovijo terapije za lažje življenje in razvoj.

Dobrodelna prijavnina na pohod: **20,00 EUR**.

Svoj prispevek pa lahko tudi nakažete na TRR: SI56 0284 2026 4880 020.

SKLIC: 28092024.

Prijave in vse informacije na [ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si) ali 01 7296 100, 041 337 854.

Lepo vabljeni!

## Razpis za čebelarske praznike v letih 2025, 2026 in 2027



Foto: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

ČZS vabi vse čebelarske organizacije k sodelovanju pri soorganizaciji slovenskega čebelarskega praznika v letih 2025, 2026 in 2027. Slovenski čebelarski praznik praznujemo na soboto, ki je najbližja 20. maju, rojstnemu dnevu Antona Janše.

Čebelarske organizacije vabimo, da izrazijo pisno namero za prevzem soorganizacije slovenskega čebelarskega praznika v letih 2025, 2026 in 2027 ter jo do 30. septembra 2024 posredujejo na naslov ČZS ([barbara.dimc@czs.si](mailto:barbara.dimc@czs.si)). Že vnaprej se vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Barbara Dimc, tajnica ČZS





## Čebelarški krožek OŠ Košana

V Občini Pivka deluje čebelarско društvo. V okviru društva delujeta tudi dva čebelarška krožka, in sicer na OŠ Pivka in OŠ Košana. V Košanski dolini stoji šola, kjer se že vrsto let izvaja čebelarški krožek.

Šola je na podežlju, vanjo je vključenih 94 učencev in otroški vrtec. Iz tega izhaja, da se otroci veliko gibljejo v naravi in opazujejo življenje v njej. Zanimajo jih tudi čebele, ki so razglašene za najpomembnejša živa bitja na planetu. Ko bodo izumrle čebele, bo izumrl svet. Čebelarški krožek se pod mojim mentorstvom izvaja od leta 2013.

Čebele so opraševalke rastlin, zato prispevajo k raznovrstnosti in ekološkemu ravnovesju.

Čebela kranjska sivka je majhna, mirna, delovna, skromna, dolgoživa, dobro prezimuje, dobro se orientira, je dobra graditeljica satja, porabi malo zalog hrane, na višku pašne sezone pa je živalna in dobro izkoristi paše. Delo z našo čebelo je prijetno. Učenci naše šole, še posebej tisti, ki obiskujejo čebelarški krožek, se zanimajo in spoznavajo te živalce. Po programu Čebelarške zveze Slovenije krožkarji spoznavajo čebeljo družino, bivališče čebel, čebelje telo, hrano čebel, čebelje pridelke ter

*Ajda cveti.  
Pojdi še ti  
tja med ozare  
na bele poljane ...*

*Boš slišal, kako  
ČEBELE pojo, in  
v srcu ti bo kot  
meni lepo ...*

Ančka Šumenjak



bolezni čebel. Nekateri krožkarji razmišljajo, da bodo postali čebelarji. Zanimata jih oprema in pribor, ki ju uporablja čebelar. Pomembno je, da čebelar vzgaja močne in zdrave čebelje družine.

Najzanimivejše pa je točenje medu. Med, ki priteče iz točila, je najslajši. Dober je na kruhu, v različnih pecivih in tudi kot nadomestek sladkorja.

V mesecu decembru izdelujemo sveče in okraske iz voska, ki jih krožkarji uporabijo pri okrasitvi smrečice za božično-novoletne praznike.

Poslikava panjskih končnic je za krožkarje veliko doživetje. Na njih izrazijo vso svojo domišljijo in ustvarijo res lepe podobe.

Zbijanje satnikov, žičenje in vstavljanje satnih osnov je zanimivo in krožkarji to z veseljem delajo.

Ob šoli je vrt, na katerem so sadna drevesa, visoke grede za zelenjavo, posajene pa so tudi medovite rastline. Na ta vrt je umeščen učni čebeljak, ki pa je še v izgradnji. Konstrukcijsko je postavljen, treba ga je še dokončati, pobarvati, urediti okolico in vanj namestiti panje. Upam, da bo to opravljeno v poletnih mesecih in bomo v jeseni v njem že imeli kakšno čebeljo družino.

Naš namen je pri vseh otrocih, ne samo krožkarjih, spodbuditi pravilen odnos do narave, do čebel in do ohranjanja našega okolja.

Mentorica Marta Prelc, OŠ Košana





## Čebelarški krožek na Osnovni šoli Miren, Podružnična šola Bilje



Bilje so vas na zahodnem delu naše prelepe dežele tik ob nekdanji državni meji z Italijo in spada v Občino Miren - Kostanjevica. V preteklosti so bile pogosto omenjane le pri vremenskih napovedih. V sami vasi nas je ostalo le manjše število aktivnih čebelarjev. Tu deluje Podružnična šola Bilje (prvih pet razredov) Osnovne šole Miren. Zanimanje za čebelarstvo sega že kar dolgo nazaj, saj je moj, žal že pokojni, oče Stanislav na pobudo tedanjih učiteljev pred več kot 20 leti večkrat obiskal prav to šolo in otroke navduševal s prijetnimi predavanji o čebelah in njihovem pomenu za naravo in človeštvo. Žal pa je ostalo le pri tem, saj ideja o ustanovitvi čebelarškega krožka še ni obstajala.

Leta 2019 so me učiteljice šole zaprosile, če bi bil pripravljen prevzeti dejavnost čebelarškega krožka na tej podružnični šoli. To je bil zame nov izziv. Ob izkazanem zanimanju za čebele in njihov pomen za naš obstoj sem v to privolil in skupaj s podporo Čebelarškega društva Ajdovščina Vipava, katerega član sem, smo še istega leta ustanovili čebelarški krožek na Podružnični šoli Bilje. V prvem šolskem letu delovanja krožka (2019–2020) je bilo vpisanih 16 učencev, uspešno je krožek zaključilo 14 učencev. Sledilo je koronsko obdobje in delovanje krožka je bilo takrat okrnjeno. V šolskem letu 2021–2022 smo lahko razmeroma normalno nadaljevali dejavnost krožka.

In kako sploh delujemo? Program izvajam na podlagi učnega načrta za čebelarške krožke ČZS. Potrebno je malo prilagoditve, saj je med prvim in petim razredom vseeno malo razlike. Pomembno je, da vsi razumejo in ni nobenemu dolgčas. Pri delu si pomagam s številnimi slikami, filmi in drugimi pripomočki, ki jih izbiram s spletnih medijev z namenom, da učencem čim bolj približam vsebine, ki jih obravnavamo. V učilnici tudi spoznavamo čebelarško opremo, žičimo okvirje

in lepimo satnice, poslikavamo panjske končnice, izdelujemo novoletne čestitke s čebelarškimi motivi ter opravljamo številna druga dela s čebelarško vsebino. Z učenci se redno dobivamo enkrat tedensko v terminu podaljšanega bivanja na šoli. Večino predavanj imamo v šolski učilnici. Otroci komaj čakajo, da se srečamo, in so željni znanja. Ker nimamo šolskega čebelnjaka, se praktičnega dela pri samih čebelah lotimo tako, da obiščemo kar moje čebele, ki jih imam v neposredni bližini šole. Čebelarim v AŽ-panjih, ki jih imam v doma izdelanih zabojnikih (po deset družin). Tu izvajamo vsa praktična dela s čebelami, opazovanje, spomladanske preglede, stanje družin, točenje in pokušnje medu, izdelujemo sveče in še marsikaj. Letos pa si bom zgradil čebelnjak, ki nam bo vsem olajšal delo in omogočil opravila pri čebelah tudi ob slabih vremenskih pogojih.

Vesel sem, da so nekateri učenci, ki so v prejšnjih letih obiskovali krožek, navdušili tudi svoje starše in z njihovo pomočjo že začeli čebelariti. Takih si seveda želim še več.

Letošnje šolsko leto je obiskovalo krožek 13 učencev, ki so pridno pridobivali znanja in vedenja o pomenu ter spoštovanju čebel in drugih žuželk, predvsem pa imeti spoštljiv odnos do narave.

Zahvaljujem se vsem, ki so pripomogli k ustanovitvi in delovanju čebelarškega krožka in nas pri tem podpirajo, saj le tako lahko naše otroke poskušamo ozaveščati o pomenu naše kranjske sivke in pravilnem delovanju za preživetje in ohranjanje našega planeta.

Za čebelarški krožek Osnovne šole Miren, Podružnična šola Bilje, mentor Ladislav Orel







## Deset let delovanja Društva Urbani čebelar



Torta ob jubileju, foto: Tine Lisjak

Urbano čebelarstvo poznajo kot organizirano obliko delovanja v svetovnih glavnih mestih že kar nekaj desetletij, pri nas pa se je ta besedna zveza uveljavila predvsem v zadnjih letih, tudi po zaslugi istoimenskega društva, ustanovljenega februarja 2014.

Za to smo se odločili zaradi pomanjkanja posebnih znanj, povezanih s to dejavnostjo in potrebnih za to, da je sobivanje s čebelami v mestih prijetno, in da bi bila dejavnost trajnostno usmerjena, predvsem z vidika skrbi za ustrezne pašne pogoje, varnosti in zdravja čebel, ustreznih habitatov, biotske pestrosti, in tudi z mislijo na druge, enako pomembne opraševalce v naših okoljih.

Prvo okroglo obletnico delovanja smo obeležili na Prešernov dan, ko je bila postavljena javno dostopna fotografska razstava na Krakovskem nasipu v Ljubljani, kjer so se podobe svetovno priznanih mojstrov, kot sta Luka Dakschobler in Ciril Jazbec, izmenjevale z domačimi posnetki naših članic in članov pri svojem delu s čebelami. Verjamemo, da je razstava – ta je naletela na številne pozitivne odzive – marsikomu odprla nov, nepričakovan pogled na pestrost življenja v mestu.

Jubileju smo nazdravili prav tam, in sicer ob iztekanju

razstave sredi marca. Kot je v svojem slavnostnem nagovoru povedal ustanovni član Franc Petrovčič: »Ne združujemo se samo okoli ideje in cilja pridobivanja medu v mestnem okolju. Zato smo v prvem desetletju poskrbeli za več knjižnih izdaj, organizirali vrsto predavanj in delavnic, izobraževanj in ogledov za splošno javnost, sodelovali smo pri različnih promocijskih projektih, naši člani so predstavili nekaj izjemnih, tudi nagrajenih rešitev s področja tehnologije čebelarjenja. Uspešno smo zaključili pilotni projekt Medena celica, za katerega smo pridobili evropska sredstva, in ga še nadaljujemo.«

Za zdravico uporabljeno pivo, ki smo ga pod Petrovčičevim mentorstvom po stari recepturi zvarili samo iz urbanega medu, hmelja in kvasovk, je neverjetno hitro pošlo, kakih 50 obiskovalcev pa je lahko preizkusilo še kombučo z medom, baklavo z medom, domiselno čajno mešanico z medom in nazadnje še medeno žganje ... V drugo desetletje stopamo naprej z motom, ki je tudi naslov ene od naših knjižnih izdaj: »Več kot med!«

Gorazd Trušnovec, predsednik Društva Urbani čebelar



## Tretja spomladanska rez visokodebelnega Glavarjevega sadovnjaka



Le redka čebelarstva se lahko pohvalijo, da skrbijo za svoj sadovnjak. Čebelarji ČD Trebnje smo leta 2021 zasadili več kot 160 visokodebelnih sadnih dreves starih sort. Obnavljamo Glavarjevo delo, saj je imel že leta 1766 na Lanšprežu sadovnjak z okoli 600 sadnimi drevesi.

Tečaj rezi je potekal 15. marca 2024 na Lanšprežu. Udeležilo se ga je več kot 50 čebelarjev iz celotne regije. Rez sta prikazala Janez Golob in Dušan Jerič, naš član, oba pa člana Sadjarsko-vrtnarskega društva Tunjice. Letos smo pri ČD Trebnje ustanovili sadjarsko sekcijo.

ČZS nam je postavila učni čebelnjak, v katerem potekajo čebelarstva predavanja in praktični prikaz dela s čebelami. Za čebelnjakom smo postavili žlahtno vinsko trto, ki bo v poletni vročini delala senco. Spomladansko rez smo zaključili ob malici v čebelnjaku, za katero sta poskrbela naša čebelarja, novi oskrbnik čebelnjaka in naša blagajničarka in vodja čebelarskega krožka Franja.

Ponosni smo, da imamo verjetno edino čebelarstvo kapelo na Lanšprežu, v kateri počivata Peter Pavel Glavar, prvi čebelarski učitelj na Krajskem, in njegov krušni brat Jernej Basaj, prvi kranjski general, čigar nagrobno ploščo smo odkrili 11. maja 2024 ob 240letnici njegove smrti na Lanšprežu. Ta dolnjiški biser s svojo pozitivno energijo kar vabi k obisku.

Za ČD Trebnje Tone in Vida Koželj



### Zapustili so nas

**Franc Perko**  
(1955–2024)



Člani ČD Velka - Sladki Vrh smo 23. aprila prejeli žalostno vest, da je umrl naš član, g. Franc Perko.

Čebelariti je začel leta 2013 v nakladnih panjih tipa Zander. Bil je vzoren čebelar in aktiven pri organizaciji ekskurzij in pridobivanju pokroviteljev pri prodaji društvenega koledarja. Aktivno je sodeloval v delovnih akcijah društva in po njegovi zaslugi je društvo od občine dobilo tudi društvene prostore. V letu 2018 je prejel plaketo društva.

S svojo redoljubnostjo in doslednostjo je bil vzor vsem.

Dragi Franc, hvala za vse, kar si storil za nas. Ohranili te bomo v lepem spominu.

Čebelarji ČD Velka - Sladki Vrh

**Ivan Belak**  
(1951–2024)



Sporočamo žalostno vest, da nas je v 74. letu starosti zapustil naš dolgoletni član in čebelar.

Od njega smo se poslovili v petek, 19. aprila 2024, ob 16. uri na pokopališču v Vojniku.

Gospod Ivan je čebelaril s šestimi AŽ-panji od leta 2001 dalje.

Člani Čebelarskega društva Vojnik ga bomo ohranili v svetlem spominu.

Čebelarstvo društvo Vojnik

### NAJ KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJIH MEDENIH PIJAČ IN MEDU AGRA 2024!

Pomurski sejem v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije vas vabi, da okronate vrhunsko kakovost čebeljih pridelkov z leskom medalj in šampionskih nazivov 5. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 23. ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo.

#### KLJUČNI DATUMI ZA POTRDIČEV KAKOVOSTI

##### Mednarodno ocenjevanje medenih pijač:

5. julij – Podaljšani rok za prijavo in dostavo vzorcev medenih pijač

12. julij – Ocenjevanje medenih pijač

##### Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo:

22. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medu

7. avgust – ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo

24.–29. avgust – promocija ocenjenih izdelkov na 62. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

25. avgust – dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Boris Nicolas Erjavec, tel. 02/ 564 21 15, [boris.erjavec@pomurski-sejem.si](mailto:boris.erjavec@pomurski-sejem.si).

### SEJEM AGRA, 62-IČ TRADICIONALNO SVEŽ!

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA bo v Gornji Radgoni od 24. do 29. avgusta 2024 tudi ob svoji 62. ponovitvi ohranil sloves največjega in najpomembnejšega kmetijsko-živilskega sejma v tem delu Evrope. Ponujal bo vrhunsko tehniko, opremo in sredstva za čebelarstvo, kmetijstvo, gozdarstvo, vinarstvo in živilstvo. S strokovnimi razstavami živali bo predstavil najboljše rejske dosežke in vabil s sonaravnimi praksami in nasveti v sejemске vrtove. Povezoval bo s strokovnimi in stanovskimi srečanji in nazdravil uspešnemu poslovnemu, strokovnemu in prijateljskemu druženju z najboljšimi kmetijskimi pridelki, prehrano in vini. Država partnerica sejma bo Bolgarija. Strokovni poudarki bodo na prehranski varnosti, mladih in inovacijah, digitalizaciji in umetni inteligenci, ekološkem in ohranitvenem kmetijstvu, na učinkovitem gospodarjenju z gozdovi, prihodnosti podeželja, podnebnih spremembah in vodnih virih.

Tehntno in zanimivo dogajanje pripravljata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport. Čebelarstvo zveza Slovenije organizira promocijo čebelarstva in čebeljih pridelkov. Sejem se bo ponašal z novo pridobitvijo, paviljonom Čebelji svet. Svoje dejavnosti,



pridelke, izdelke in člane bosta predstavili Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zadruga zveza Slovenije ter najboljše tudi nagradili. GZS Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij bo prikazala in ponudila v pokušnjo izvrstne izdelke najvidnejših slovenskih živilskih podjetij. S strokovnim dogajanjem in organizacijo sekaškega tekmovanja lastnikov gozdov bo aktiven Zavod za gozdove Slovenije.

Agro bodo spremljali številni strokovni posveti na aktualne tematike. Med drugim bodo predstavljeni ekološko kmetijstvo, nova digitalna orodja, skrajševanje tržnih verig, koriščenje subvencij, uredba o deforestaciji, dostop do namakanja, pomen kolektivnih blagovnih znamk za gastronomski turizem, Javna služba kmetijskega svetovanja, aktivnosti varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano ... Na sporedu bodo živilski in zelenjadarski posvet, posvet o javnem naročanju, seja komisije DS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, srečanje partnerjev SRIP Hrana, srečanje ob dnevu avstrijske Štajerske, B2B srečanje Meet4business ...

Spremljevalni in družabni program bo obsegal podelitve priznanj najboljšim s sejmskih ocenjevanj kakovosti medu, medenih pijač, vin in prehranskih izdelkov, vin in kmetijske mehanizacije, Dan Zadružne zveze ter Dan kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, državno sekaško tekmovanje, tekmovanja v plesanju polke ter v vlečenju vrvi, prikaz vodenja teličkov s strani najmlajših, srečanje starodobnikov Steyr, in številna druga.

### DRŽAVNA PREDSTAVITEV ČEBELARSTVA

Čebelarstvo zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Čebelarstvo zveza društev Pomurja, pripravljajo v sodelovanju s Pomurskim



sejmom na predstavitvenem prostoru v Hali A predstavitev delovanja Javne svetovalne službe v čebelarstvu in aktivnosti v povezavi s projektom promocije Shem kakovosti. Predstavili pa se bodo tudi čebelarji s svojo ponudbo.

V sejmskem Medenem hramu bo na ogled razstava nagrajenega medu in medenih pijač. Nova pridobitev sejma AGRA je stalni paviljon Čebelji svet. Ob vzorčnem, visoko tehnološkem čebelnjaku pa se že bohoti svež nasad medovitih rastlin.

Za čebelarje bo še posebej svečano na Dan čebelarjev v nedeljo, 25. avgusta, ko pripravljajo Čebelarstvo zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Čebelarstvo zveza društev Pomurja v sodelovanju s Pomurskim sejmom čebelarstvo dogajanje z naslednjim programom:

9.45

Srečanje praporščakov slovenskih čebelarskih društev

10.00–11.30

podelitev priznanj ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo in ocenjevanja medenih pijač kronanje Medene kraljice Slovenije

11.30–12.30

Strokovna razprava o določitvi vrste medu - Kako pridelati najbolj vrstno tipičen med?

12.30–14.00

kulinarični šov z medom vključenim v sheme kakovosti in ostalih izdelkov iz medu

Vljudno vabljeni, da nas obiščete na sejmu AGRA v Gornji Radgoni!



## VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj



Vzrejamo matice, čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86

GSM: 041/775 333 in 031/775 333

E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

## Vzreja matic



Ladislav Vozelj  
Dragovšek 18  
1275 Šmartno pri Litiji

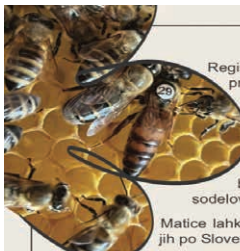
☎ 031 328 956, 041 618 786

✉ narocanje@eko-cebelarstvo-vozelj.si

🌐 www.eko-cebelarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prezem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).





Registrirano vzrejalšče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebeljaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).

Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

*Radi imamo čebele*

Čebelarstvo Cvet | Mitja Nakrst  
Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah | 031 291 603  
www.cebelarstvovocvet.si | www.carnica-beequeens.com | info@cebelarstvovocvet.si



## RAZPRODAJA

**-20%**



**APIS MED**

**TRGOVINA**

Opekarska cesta 16,  
1360 Vrhnika

PONEDELJEK – PETEK

9.00 – 12.00

14.00 – 16.00

🌐 www.apis-med.si  
✉ info@apis-med.si  
☎ 01755 12 82

Popust velja na vse artikle, razen na kozarce, predelavo voska, satnice (na kos in kg) in pogače.



## VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo



- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

**IRMA PETELIN**

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: **051 470 907**

e-pošta: cebelarstvo.petelin@gmail.com



### INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.



### POLNJENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramске vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

### PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odličavi z vonjem propolisa.



Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com,  www.s-mediko.com





## Kako preprečiti čebelji rop? Uporabite čebelji koridor!



**DOBRO JE VEDETI:**

Koridor se vstavi v žrelo vseh panjev čebelnjaka, ko se začne krmljenje čebel.

Ko je koridor vstavljen, se čebelji rop ne more razviti.

Koridor ostane v panju vse do zime.

Za več informacij in naročila pokličite na tel. št. **031 536 229**.

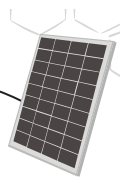
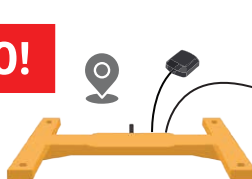


[www.cebelykoridor.si](http://www.cebelykoridor.si)

**Preverjen in priporočen pripomoček za preprečevanje čebeljega ropa.**

**NOVO!**

BeeConn  
Lite GPS



**BeeConn**



[beeconn.si](http://beeconn.si)

@beeconn.si




Vzreja matic  
**BUKOVŠEK**  
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Gsm: 031/027 780  
Tel.: 01/361 24 28

Golo Brdo 19  
1215 Medvode



**SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ**

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

**NANOKEM**, d. o. o.,  
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: **041/691 328,**  
**041/863 876**



**API KON-TAKT**

**REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK**  
**PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287**

**SPLETNA TRGOVINA 0-24 h**  
**[www.cebelsarskaoprema.si](http://www.cebelsarskaoprema.si)**



**Čebelarstvo DREMELJ**

JANEZ DREMELJ, DRAGOVŠEK 13  
1275 ŠMARTNO PRI LJUTJI

**VZREJA MATIC**

**041 836 050**  
**041 779 119**

Sprejemamo naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno, ali pa vam jih pošljemo po pošti.

**[www.cebelsarstvo-dremelj.si](http://www.cebelsarstvo-dremelj.si)**  
**[vzreja.dremelj@gmail.com](mailto:vzreja.dremelj@gmail.com)**




**VZREJNI CENTER RODICA**  
Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

**Označene matice čiste kranjske sivke.**

Naročila: tel: **031 254 995**  
email: [info.carnica@gmail.com](mailto:info.carnica@gmail.com)

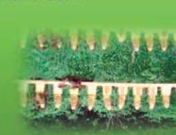
Prevzem: osebno ali po pošti

**BREZPLAČNA POŠTNINA pri nakupu nad 5 čebeljih matic**

**VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER**

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna  
Tel.: 031 705 961, 03 5461447  
e-pošta: [gaber.zveplan@mail.com](mailto:gaber.zveplan@mail.com)





Kakovostne in označene oprašene matice pod nadzorom KIS -a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!



**FTN d.o.o.**  
Nad izviri 34  
2204 Miklavž na Dr. polju



 **02/62-96-226**

Delovni čas:  
od ponedeljka do petka  
med 9. in 15. uro

**MEĐENA PONUDBA**  
**720 ml kozarci**  
**3,99 €/paket 10 kosov**

Akcijska ponudba velja v času od 1.7. do 31.8.2024 za gotovinski nakup kozarcev iz zaloge.



**TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV**  
**NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES**  
**ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI**





**MIZARSTVO KRŽE**  
1936

**www.krze.si**

**PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK**



Idrijska 10, 1360 Vrhnika  
**041-420-200**  
**01-755-13-17**

 **WACHS HÖDL**

Predelava čebeljega voska in čebelarski pripomočki

 Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch  +43 3475 2270  
 info@wachs-hoedl.com  www.wachs-hoedl.com

**Satnice iz lastnega voska**

- Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice. Obvezna predhodna telefonska najava.
- Menjava voska od 1 kg naprej. AŽ in LR vedno na zalogi.
- Velika izbira čebelarskih pripomočkov.

Več informacij na:  
**wachs-hoedl.com**



**Čebelam prijazni premazi za les**





**belinka**  
interior

www.belinka.com   

 **belinka**







**Vzreja matic Dejan Grm**  
Sprejemamo naročila matic čiste kranjske sivke. Matice pošiljamo večkrat na teden ali jih osebno prevzamete.

**Gsm: 040593488**

Svibno 38  
1433 Radeče  
E-naslov: dejangrm99@gmail.com






## Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji  
Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 041/364 307  
e-naslov: anicaticar@gmail.com

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

## MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprašene in neoprašene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prodajamo tudi družine na 5-7 AŽ satih.



Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si



## GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

[www.mojcebelnjak.si](http://www.mojcebelnjak.si)



Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

## VZREJA ČEBELJIH MATIC



Čebelarstvo  
**Vidovič**

Jože Vidovič  
Apače 300  
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 30-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

**041 579 827**

[www.cebelarstvo-vidovic.si](http://www.cebelarstvo-vidovic.si)



## Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE  
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980  
Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.  
MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

## VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

**ČEBELARSTVO KOLAR**

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Prujska Gora  
☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

## Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.  
[www.cebelnjaki.si](http://www.cebelnjaki.si)  
info@cebelnjaki.si  
Telefon: 031 681 589



DOLINŠEK MARJAN S.P.,  
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,  
MD OPREMA

Sončni topilnik



Ometalnik



Osmukalnik



Gladež 27  
1411 Izlake  
mobi: 041 985 313 po 15 uri  
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com  
<http://ometalnik.si>

## ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji čebel družine na satju



Oddaj naročilo preko spleta in prihrani.  
**BREZPLAČNA POŠTNINA** pri naročilu najmanj 5-ih čebeljih matic.

gsm 051 325 369, 041 936 306  
cebelarstvo.medokost@gmail.com  
[www.apis-mellifera-carnica.eu](http://www.apis-mellifera-carnica.eu)







**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME  
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

**ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN**

Robert Kocjan s.p.  
Gabrje 42, 1356 Dobrova  
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307  
GSM: 031 351 964  
E-pošta: robineli@siol.net  
**WWW.RIHAR-KOCJAN.SI**  
Delovni čas: od pon. do čet.:  
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,  
pet.: 9.00 - 15.00  
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,  
PRIDOBILNE V LASTNEM ČEBELARSTVU  
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.



**MATIČNA REŠETKA  
ŽELEZNA ALI IZ  
NERJAVEČEGA MATERIALA**



**VSE ZA OBNOVO PANJEV**



**IZDELAVA IN PRODAJA  
VSEH VRST SATNIC.  
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA  
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.**



**ČEBELJA POGAČA  
APIFONDA  
MEDOPIPLUS**



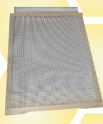
**SATNIK AŽ,  
LR, LR2/3**



**PLASTIČNA  
OBEŠALA**



**SMUKALEC ZA  
CVETNI PRAH**



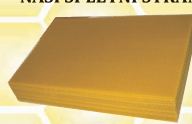
**TESTNA  
MREŽA**



**KOZICA ZA SATNIKE**



**LOVILEC ROJEV  
LESICA**



**SATNICE**

MOŽNA JE  
IZDELAVA SATNIC IZ  
LASTNEGA VOSKA  
OD 20 kg DALJE.  
OGLEDITE SI IZDELAVO  
SATNIC NA  
NAŠI SPLETNI STRANI.

# KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

**BATUJE 83, 5262 ČRNIČE**  
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81  
**GSM 051 614 683**  
[www.kipgo.net](http://www.kipgo.net); [kipgob@gmail.com](mailto:kipgob@gmail.com)  
**PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA**  
 ☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-mail: [cebelarna.lukovica@gmail.com](mailto:cebelarna.lukovica@gmail.com)





**TOČILA  
ZA MED -  
različni  
modeli**



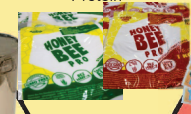
**IZDELUJEMO:**  
-PRAŠILČKE: 3S,  
4S, 5S, 7S  
-PANJE AŽ: 9S, 10S,  
po naročilu 11S, 12S  
-PANJE AŽ 3E 9S,  
10S, po naročilu 11S  
-PANJI AŽ KOZINC  
11+3



**ČISTEJŠI  
CVETNI PRAH**



**POSODE ZA  
MED (iz  
nerjavečega  
materiala in  
PVC)**



**POGAČE**  
HoneyBeePro  
Standard in  
HoneyBeePro  
Protein



**NALEPKE ZA MED,  
CVETNI PRAH, MEDENE  
PIJACE IN PRELEPKE  
od 0,35  
EUR/POLA**

**PARNI TOPILNIKI  
VOSČIN, SONČNI  
TOPILNIKI LESENI IN IZ  
NERJAVEČEGA  
MATERIALA ZA  
1 ALI 2 SATA,  
PREŠE ZA VOSČINE**

**OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA  
AŽ IN LR PANJ  
VEČJA KOLIČINA CV.  
PRAHU  
PANJI ZA NOTRANJIM  
SMUKALNIKOM  
CV. PRAHU**

**VENTILACIJSKI  
KOMBINEZONI in JOPIČI**  
-zračen  
-narejen je iz treh slojev  
tkanine in predstavlja  
zato popolno zaščito  
pred piki čebel

**OBIŠČITE NAS  
V NAŠI SPLETNI  
TRGOVINI  
[WWW.KIPGO.NET](http://WWW.KIPGO.NET)**



## AplifeVar

**4 AKTIVNE UČINKOVINE** proti varozi




Primerno za  
ekološko čebelarjenje

Chemicals Laif

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto z več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.

## Apifor

izdelano za čebelarstvo družino

**Tekoča mravljična kislina 60 %**  
**IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO  
UČINKOVITOST**

**Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!**  
 Obdobje tretiranja: • Pomlad - poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10 - 30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!  
 O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.



Primerno za  
ekološko čebelarjenje



Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!  
 O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.



- Odlčna toleranca.
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja.
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primernega evaporatorja.
- Uporaba ob prisotnosti zalege.
- Organski proizvod.

Pipavac, junij 2015

## Točilo PREMIUM

6 kasetno  
fi 800 mm  
avtomatično  
3.706,10 €  
**2.594,27 €**



## Točilo MINIMA

4 satna  
fi 600 mm  
univerzalni koš  
električni pogon  
583,00 €  
**542,19 €**



## Mešalnik medu

400V z grelcem,  
mešalom in  
avtomatiko  
50 l Lyson CLASSIC  
1.692,99 €  
**1.523,69 €**



## Pogače za čebele

popust na vse  
vrste pogač



## Polnilnica za med OPTIMA

**1.866,30 €**



## Črpalka za med

230V / 0,37KW  
**1.852,20 €**



## Panj AŽ

10 satni z  
mrežo za  
kontrolno varoe  
**148,60 €**



## Črpalka za med

1,5KW, 230V  
2.312,10 €  
**1.156,05 €**



**Za člane ČZS nudimo 5% popust pri nakupu  
čebelarstva opreme v vrednosti nad 50 €.**

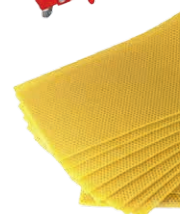
\*Vse cene vsebujejo DDV.  
Popusti se ne seštevajo.

## Odkup medu



## Satnice

LR, AŽ, Dadant,  
Farar



Drugo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na spletni strani **www.belokranjski-hram.si**

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj | M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485  
Belokranjski hram MARIBOR (franšiza) | Gardina d.o.o., Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor, M: (02) 471 51 73

**Logar**  
ČEBELARSKA OPREMA

## IZDELAVA ČEBELARSTVA OPREME IN TRGOVINA

*Izdelano s smislom za detajle.*

### DELOVNI ČAS TRGOVINE

TOREK, SREDA,  
PETEK  
09.00-12.00  
13.00-16.00  
SOBOTA (JULIJ):  
09.00-12.00

PONEDELJEK,  
ČETRTEK  
09.00-12.00  
13.00-17.00



POLETNI DELOVNI ČAS TRGOVINE  
16.08. - 31.08.: 09.00-15.00  
ZAPRTO: SOBOTE V AVUGUSTU

**NOVO!**

POLNILNA NAPRAVA ZA MED  
5 50 KG POSODO



PITALNIK LR 4L + 3L  
pitalnik je deljen (3+4 l),  
z ojačanim robom  
Akcijska cena:  
8,82 EUR  
(9,80-EUR)



Art. 3811

SATNI PITALNIK 1,5 L,  
LR, DB  
Akcijska cena:  
1,44 EUR  
(1,60-EUR)



Art. 3809

HLAPILNIK ZA MRVLJIČNO  
KISLINO MEDJA

Akcijska cena:  
2,48 EUR  
(2,75-EUR)



Art. 7781

PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJE

Akcijska cena:  
6,99 EUR  
(7,60-EUR)



Art. 7841



Art. 3807

Akcijska cena:  
2,52 EUR  
(2,80-EUR)

### TOČILA ZA MED



MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE  
SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU



LOGAR TRADE D.O.O.  
POSLOVNA CONA A 41  
SI-4208 ŠENČUR



04 25 19 410



info@logar-trade.si  
www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.07.24 do 31.08.24 oz. do prodaje zaloga. Cene vključujejo DDV.